EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 12.12.2024
COM(2024) 569 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Zpráva o fungování systému vlastního zdroje z DPH

Obsah

1. Úvod ... 2

1.1. Vývoj systému vlastního zdroje ... 2

1.2. Rámec DPH do reformy v roce 2021 ... 3

1.3. Reforma z roku 2021 ... 4

Zjednodušené výpočty ... 4

Cílené kontroly ... 5

2. Efektivnost systému vlastního zdroje z DPH ... 6

2.1. Vývoj základů vlastních zdrojů z DPH ... 6

2.2. Výběr příjmů z vlastních zdrojů z DPH ... 10

2.3. Ochrana finančních zájmů EU ... 13

Vývoj ohledně nevyřízených výhrad v letech 2016 až 2022 ... 13

Vývoj ohledně porušení předpisů v souvislosti s vlastním zdrojem z DPH v letech 2016 až 2022 ... 14

2.4. Zpětná vazba od členských států ... 16

2.5. Závěr ... 18

3. Vývoj vážené průměrné sazby od roku 2016 ... 19

3.1. Vývoj vážené průměrné sazby: 2016–2020 ... 19

3.2. Vývoj vážené průměrné sazby: odhady na období 2021–2024 ... 20

3.3. Závěr analýzy vážené průměrné sazby ... 23

4. Závěr ... 23

Příloha ... 24

1. Úvod

Evropská komise byla pověřena, aby do 1. ledna 2025 vypracovala zprávu o fungování systému vlastního zdroje z daně z přidané hodnoty (DPH). Podle příslušného právního předpisu[1] musí zpráva zahrnovat *„posouzení toho, zda jsou systém vlastního zdroje z DPH, a zejména víceletá vážená průměrná sazba, účinné a přiměřené. Bude-li to vhodné, bude ke zprávě připojen návrh na změnu tohoto nařízení za účelem výpočtu konečné víceleté vážené průměrné sazby na základě novějších údajů*".

V souladu s úkolem, který byl Komisi svěřen, nabízí tato zpráva přehled změn provedených v systému vlastního zdroje z DPH, analyzuje jeho účinnost zkoumáním vývoje příslušných ukazatelů výkonnosti po provedení změn, včetně hodnocení nového systému členskými státy. Posuzuje také přiměřenost systému v souvislosti se změnami provedenými v roce 2021, a to se zaměřením na víceletou váženou průměrnou sazbu. Zpráva rovněž uvádí informace o počtu členských států, které stále uplatňují váženou průměrnou sazbu s výhradami, a případné změny vnitrostátních sazeb DPH.

1.1. Vývoj systému vlastního zdroje

DPH je společná daň, kterou platí všichni koneční spotřebitelé při spotřebě zboží nebo služeb na jednotném trhu. Daň uplatňují všechny členské státy jako široce založenou daň ze spotřeby ve společném rámci stanoveném směrnicemi EU. Tato společná daň je klíčovou součástí jednotného trhu, který je sám o sobě jedním z největších úspěchů EU.

Systém vlastního zdroje z DPH byl zaveden v roce 1970[2] a uplatňoval se postupně v souladu s postupnou harmonizací na základě směrnic o DPH. Po jeho zavedení příjmy z DPH spolu s cly a zemědělskými daněmi postupně nahradily finanční příspěvky členských států. Aby byl rozpočet EU financován výhradně z vlastních zdrojů, staly se příjmy z DPH vyrovnávací částkou, která vyrovnává příjmy a výdaje stanovením použitelné sazby v rámci ročního rozpočtového procesu.

V roce 1988 byl zaveden příspěvek z hrubého národního důchodu (HND) jako nový vyrovnávací vlastní zdroj. Tento nový vlastní zdroj byl považován za těsněji spjatý s hospodářskou činností jednotlivých členských států, čímž se příspěvky jednotlivých členských států více přizpůsobily jejich platební schopnosti. V průběhu let se vlastní zdroj z HND stával stále významnější součástí rozpočtu EU, protože sazba vlastního zdroje z DPH se postupně snižovala z 1,4 % v roce 1985[3] na současnou úroveň 0,3 %[4] (graf 1).

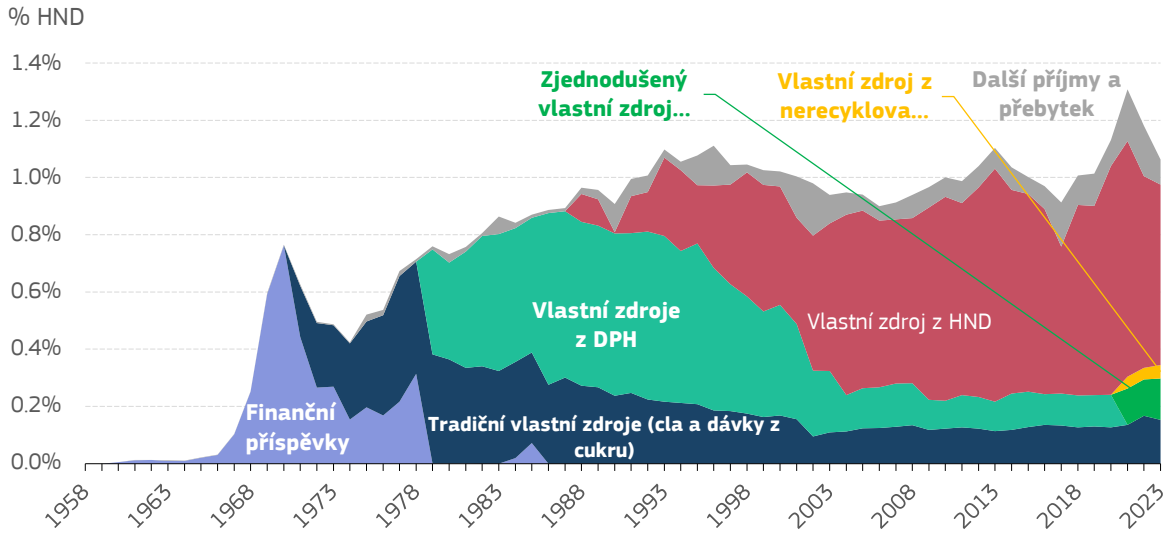
Příspěvek k vlastnímu zdroji z DPH se vypočítává na základě jednotné sazby na základy DPH členských států. Tyto základy se odhadují uplatněním harmonizovaných pravidel na skutečné daňové příjmy z DPH, které vybírají členské státy, a po případných opravách se vydělí váženou průměrnou sazbou DPH pro jednotlivé země. Postupem času došlo k určitým úpravám. Zaprvé, aby byly chráněny členské státy s vyšším podílem spotřeby na konečné poptávce a aby se snížily regresivní dopady na

[1] Článek 13a nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1553/89 ze dne 29. května 1989 o konečné jednotné úpravě vybírání vlastních zdrojů vycházejících z daně z přidané hodnoty ve znění nařízení Rady (EU, Euratom) 2021/769 ze dne 30. dubna 2021.
[2] Rozhodnutí Rady ze dne 21. dubna 1970, 70/243 ESUO, EHS, Euratom.
[3] V roce 1970 byla maximální sazba stanovena na 1 %. Rozšíření o Španělsko a Portugalsko vedlo k nárůstu na maximálních 1,4 %. Rozhodnutí 2000/597/ES ze dne 29. září 2000 snížilo sazbu na 0,5 %.
[4] Veřejné finance EU, 2014.

chudší země, byl základ pro vlastní zdroj každého členského státu z DPH omezen na 50 % HND. Zadruhé, některé členské státy využívaly až do roku 2020 snížené sazby[5].

Podíl vlastního zdroje z DPH se v průběhu času snižuje. V roce 2024 představuje přibližně 14 % příjmů vybraných do rozpočtu EU.

Graf 1 – Vývoj příjmů 1958–2023



Zdroj: útvary Komise

1.2. Rámec DPH do reformy v roce 2021

Do roku 2021 podléhal vlastní zdroj z DPH složitým výpočtům. Složitost výpočtů byla způsobena především dvěma faktory: 1) potřebou získat „fiktivní" základ DPH odpovídající harmonizovanému uplatňování směrnic o DPH; 2) množstvím sazeb DPH, které vyžaduje výpočet vážené průměrné sazby na ročním základě.

Pokud jde o první faktor, harmonizace základu vlastního zdroje z DPH si vyžádala četné opravy a statistické kompenzace. *Opravy* upravily příjmy z DPH z jiných hledisek než z hlediska DPH.

Tyto opravy představovaly 0,5 % celkových příjmů za období 2016–2019. Cílem *statistických kompenzací* bylo „neutralizovat" vnitrostátní odchylky od směrnice o DPH. Ve stejném období tvořily přibližně 0,5 % základu (více informací viz tabulky 4 a 5). Seznam všech oprav a kompenzací je uveden v příloze 3.

Pokud jde o druhý faktor, pro výpočet základu vlastního zdroje z DPH za daný kalendářní rok musel členský stát vydělit celkové čisté příjmy z DPH vybrané v daném roce sazbou, v níž byla DPH v daném členském státě v témže roce vybírána. Pokud se však v členském státě uplatňovala více než jedna sazba DPH, byl harmonizovaný základ vlastního zdroje z DPH vypočten vydělením celkových čistých vybraných příjmů z DPH váženou průměrnou sazbou DPH v dané zemi. Tato metodika byla stanovena

[5] V období 2007–2013 činila sazba 0,225 % pro Rakousko, 0,14 % pro Německo a 0,1 % pro Švédsko a Nizozemsko. V období 2014–2020 byla sazba pro Německo, Nizozemsko a Švédsko 0,15 %. Od roku 2021 uplatňují tyto členské státy rovněž jednotnou sazbu ve výši 0,3 %.

v nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1553/89 o konečné jednotné úpravě vybírání vlastních zdrojů vycházejících z daně z přidané hodnoty.

1.3. Reforma z roku 2021

Zjednodušené výpočty

Aby byl systém méně komplikovaný a aby se snížila administrativní zátěž pro Komisi a správní orgány členských států, byl vlastní zdroj z DPH počínaje víceletým finančním rámcem na období 2021–2027 zjednodušen.

Zaprvé, byla odstraněna většina úprav pro odchylky a výjimky*(opravy* a *kompenzace*), což usnadnilo výpočty.

Zadruhé, v novém systému se základ vlastního zdroje z DPH vypočítává snáze, a to tak, že se příjmy z DPH na vnitrostátní úrovni vydělí váženou průměrnou sazbou DPH na základě pevně stanoveného referenčního roku místo toho, aby se použila vážená sazba vypočítaná pro každý rok. Referenční rok pro tuto váženou průměrnou sazbu byl stanoven pro rok 2016 a používá se po celý víceletý finanční rámec na období 2021–2027. Bude se používat i v období poté, dokud nebude změněno nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1553/89.

Stejně jako v předchozím systému jsou pak základy DPH jednotlivých členských států omezeny na 50 % HND každého členského státu, aby se omezila regresivita vlastního zdroje z DPH. A konečně, od roku 2021 se na základ DPH každého členského státu uplatňuje jednotná sazba ve výši 0,3 %.

Vybrané příjmy zůstávají výchozím bodem pro výpočet výsledného základu vlastního zdroje z DPH. Je třeba zohlednit veškerou vybranou DPH. Vše, co členské státy zaevidovaly jako DPH a co nemá povahu DPH, jako jsou pokuty nebo úroky z prodlení, by proto mělo být odečteno. V přílohách 1 a 2 je uveden finanční výkaz, který musí členské státy každoročně předkládat podle starého i nového systému.

Tabulka 1 – Srovnání nového a starého systému vlastního zdroje z DPH

	2014–2020	2021–2027	Rozdíly
Příjmy z DPH	Příjmy z DPH vybrané členskými státy snížené o vrácení DPH	Příjmy z DPH vybrané členskými státy snížené o vrácení DPH	Žádný rozdíl
Opravy	Opravy vyžadované nařízením (EHS, Euratom) č. 1553/89[6]	Opravy pouze pro územní působnost[7] a odchylky od směrnice o DPH	Snížení počtu oprav
Vážená průměrná sazba (WAR)	Vypočítává se každý rok	Platí zmrazená hodnota WAR z roku 2016	Žádné další výpočty WAR
Kompenzace	Platí kompenzace	Kompenzace se neuplatňují	Žádné další kompenzace
Definice základu DPH	Příjmy z DPH (+/– opravy) /WAR_N + kompenzace	Příjmy z DPH (+/– opravy) /WAR_{2016}	Snazší výpočet
Omezení	Základ vlastního zdroje z DPH nepřesahující 50 % HND pro každý členský stát	Základ vlastního zdroje z DPH nepřesahující 50 % HND pro každý členský stát	Žádný rozdíl
Sazba	0,3 % (s výjimkou Nizozemska, Německa a Švédska, které uplatňují 0,15 %)	0,3 % pro všechny členské státy	Žádné další výjimky

Cílené kontroly

Komise provádí kontroly vlastního zdroje z DPH podle čl. 2 odst. 4 nařízení Rady 2021/768, kterým se stanoví prováděcí opatření pro systém vlastních zdrojů. Kontroly se provádějí s cílem ověřit, zda byly operace pro výpočet celkové vybrané čisté DPH provedeny správně, zda byly použity odpovídající údaje a zda jsou výpočty pro stanovení výše tohoto vlastního zdroje správné.

Celkovým účelem kontrol je zajistit, aby každý členský stát odváděl do rozpočtu EU správnou výši vlastního zdroje z DPH. Během kontrol Komise kontroluje všechny aspekty ročních výkazů základu DPH (příjmy, opravy příjmů, váženou průměrnou sazbu pro rok 2016 (pokud je s výhradou) atd.). Cílem kontrol je rovněž získat přiměřenou jistotu, že vnitrostátní systémy a postupy pro stanovení základu DPH jsou spolehlivé, účinné, přesné, vyčerpávající a v souladu s platnými právními předpisy EU, a to jak z hlediska jejich rozsahu a metod, tak z hlediska kvality použitých údajů.

Změny, které přinesl nový systém, značně usnadňují sestavování ročních výkazů, přípravu a provádění kontrol. Rovněž usnadňují členským státům i Komisi provádění kontrol a následné kroky. Změny také přerušily značný počet výpočtů, jak ukazují tabulky 4 a 5. Použití vážené průměrné sazby pro rok 2016 vyjádřené v procentech namísto výpočtu nové sazby pro každý rok rovněž usnadňuje situaci.

[6] V příloze 1 je uveden vzor souhrnného výkazu s podrobnými údaji o všech opravách a kompenzacích uplatněných ve starém systému.
[7] Jak je popsáno v článcích 6 a 7 směrnice 2006/112/ES (směrnice o DPH).

Tyto změny umožňují členským státům používat méně zdrojů na tuto činnost, což zahrnuje: vypracovávání ročních výkazů vnitrostátními orgány, poskytování údajů pro různé výpočty, které často pocházejí od jiných státních orgánů a/nebo jiných externích poskytovatelů zdrojů údajů. Vnitrostátní orgány nyní také mohou věnovat méně času přípravě na kontroly a účasti na nich.

Zjednodušení rovněž snížilo pracovní zátěž Komise. Zejména se výrazně zkrátil čas strávený přípravou a prováděním kontrol. Kontroly prováděné v rámci nového systému (v letech 2021 a 2022) se zaměřují na ověřování, zda jsou systémy zavedené členskými státy za účelem výběru, agregace a vykazování vybraných příjmů z DPH účinné a účelné. V době, kdy byl nový systém ještě v plenkách, se však kontroly zaměřovaly rovněž na to, aby se ve spolupráci s členskými státy řešily otevřené výhrady z předchozích let týkající se položek výpočtu, jež byly následně zrušeny. Vzhledem k tomu, že počet výhrad souvisejících s předchozím systémem bude postupně klesat, časová úspora při kontrolách prováděných v rámci nového systému se bude časem zvyšovat. Očekává se, že se doba trvání kontroly, s výjimkou práce na výhradách ze starého systému, zkrátí z průměrného 1 týdne na 2–2,5 dne v závislosti na počtu porušení předpisů.

Přínosy zjednodušení provedeného v roce 2021 ocenil Evropský účetní dvůr ve svém stanovisku č. 11/2020[8], v němž potvrdil očekávané snížení administrativní zátěže pro členské státy i Komisi, aniž by byla významně ovlivněna přesnost příspěvků z DPH.

2. Efektivnost systému vlastního zdroje z DPH

Pro posouzení efektivnosti systému v této části analyzujeme, do jaké míry je rozpočet EU dostatečně chráněn a příspěvek z DPH řádně vybírán. Hodnotíme také vývoj základů vlastního zdroje z DPH a jeho jednotlivých složek, aby bylo možné posoudit, jak zjednodušení ovlivnilo vlastní zdroj[9].

2.1. Vývoj základů vlastních zdrojů z DPH

Od roku 2016 má základ DPH rostoucí tendenci, s výjimkou roku 2020[10], a to i přes změny zavedené reformou z roku 2021[11]. Tento vývoj byl ovlivněn několika událostmi, z nichž nejdůležitější byla pandemie COVID-19 v roce 2020, a dalšími makroekonomickými dopady, jako je zvýšení cen v letech 2021 a 2022, které ovlivnilo spotřebu a DPH vybrané v ekonomice (grafy 2 a 3).

Příjmy z vlastních zdrojů z DPH se vyvíjely stejně až do roku 2019, v dalších letech pak v menší míře (tabulka 3). Určitou roli hraje dopad omezení základu vlastních zdrojů na 50 % HND, ale hlavním důvodem je, že celkový rozdíl mezi prognózou a příjmy z výsledného základu DPH se projeví až v pozdějších letech v důsledku časové prodlevy při sestavování bilancí.

Tabulka 2 – Vývoj agregovaných základů vlastních zdrojů z DPH v EU-27

[8] Stanovisko č. 11/2020 (podle čl. 287 odst. 4 a čl. 322 odst. 2 Smlouvy o fungování EU) k návrhu nařízení Rady (EU, Euratom), kterým se mění nařízení (EHS, Euratom) č. 1553/89 o konečné jednotné úpravě vybírání vlastních zdrojů vycházejících z daně z přidané hodnoty (dokument 12771/20, interinstitucionální spis 2018/0133 (NLE)) (europa.eu)

[9] Údaje použité v oddíle 2 zprávy jsou vypočteny k březnu 2024.

[10] V příloze 5 je uveden vývoj základů DPH v jednotlivých členských státech na období 2016–2022.

[11] Od roku 2021 se základy DPH vypočítávají tak, že se příjmy vydělí „zmrazenou“ váženou průměrnou sazbou pro rok 2016, zatímco dříve se používala skutečná roční vážená průměrná sazba.

V milionech EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022*
Základ vlastního zdroje z DPH	5 231 083	5 564 631	5 838 647	6 005 905	5 654 042	6 355 460	7 154 323
Roční míra růstu		6,4 %	4,9 %	2,9 %	–5,9 %	12,4 %	12,6 %

Zdroj: výkazy DPH.

Způsob výpočtu základu DPH je vysvětlen v příloze 1 pro starý systém a v příloze 2 pro nový systém.

*Od roku 2021 se základ získává vydělením čistých příjmů váženou průměrnou sazbou pro rok 2016.

Tabulka 3 – Vývoj agregovaných příjmů z vlastních zdrojů z DPH v EU-27

V milionech EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Příjmy z vlastních zdrojů z DPH	15 859	16 947	17 624	18 128	17 858	18 340	19 666
Roční míra růstu		6,9 %	4,0 %	2,9 %	–1,5 %	2,7 %	7,2 %

Zdroj: Roční účetní závěrka Evropské komise.

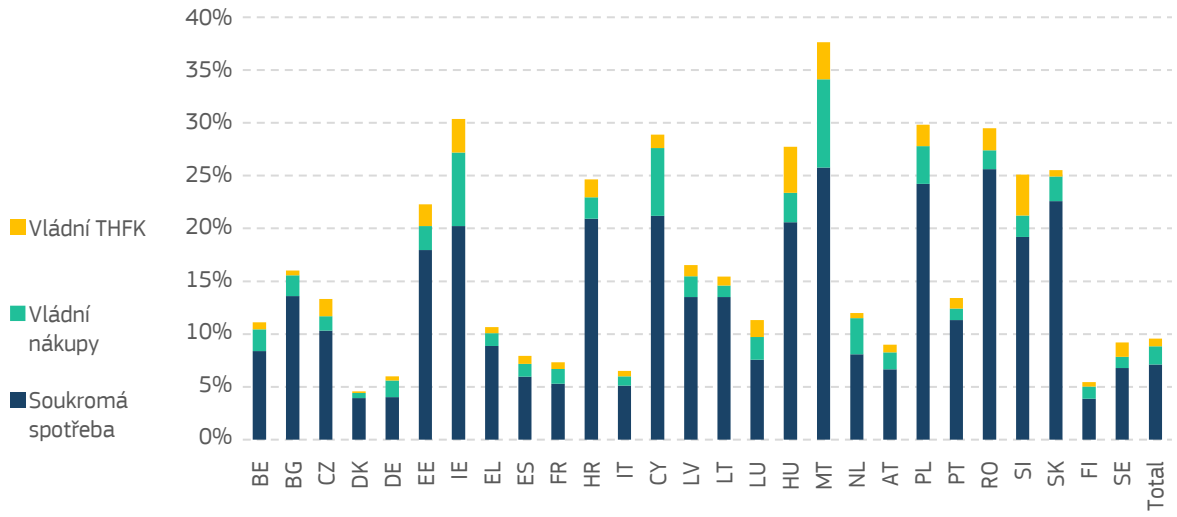
Příjmy se vypočítají tak, že se na základ DPH po omezení uplatní sazba. Základ DPH je dále upraven na základě výsledků sestavování bilancí (oddíl 2.2), aby bylo možné vypočítat příjmy z DPH. V příloze 4 je rovněž uvedeno srovnání základů DPH členských států, v nichž se uplatňuje omezení.

Vývoj základu DPH lze dále analyzovat na základě hlavních faktorů. Klíčové kategorie výdajů, které tvoří základ DPH, zahrnují spotřebu soukromých domácností, vládní nákupy a tvorbu hrubého fixního kapitálu (THFK) vládou. Tyto kategorie tvoří dohromady přibližně 88 % celkového základu DPH (rok 2020), přičemž hlavní část zbývajícího základu tvoří výdaje podniků na mezispotřebu. Z nich nejvýznamnější je spotřeba soukromých domácností, která v závislosti na členském státě představuje 60 až 80 % výdajů podléhajících DPH.

Podíváme-li se na ukazatele národních účtů v běžných cenách jako zástupné ukazatele pro tři hlavní složky základu DPH[12], **byla spotřeba soukromých domácností hlavní hnací silou růstu základu DPH mezi lety 2016 a 2022** a přispěla k 74 % jeho celkového nárůstu v průměru za EU-27 (graf 2).

[12] Tyto makroekonomické ukazatele se rovněž používají v každoročním postupu prognózování základu vlastních zdrojů z DPH pro roční rozpočet.

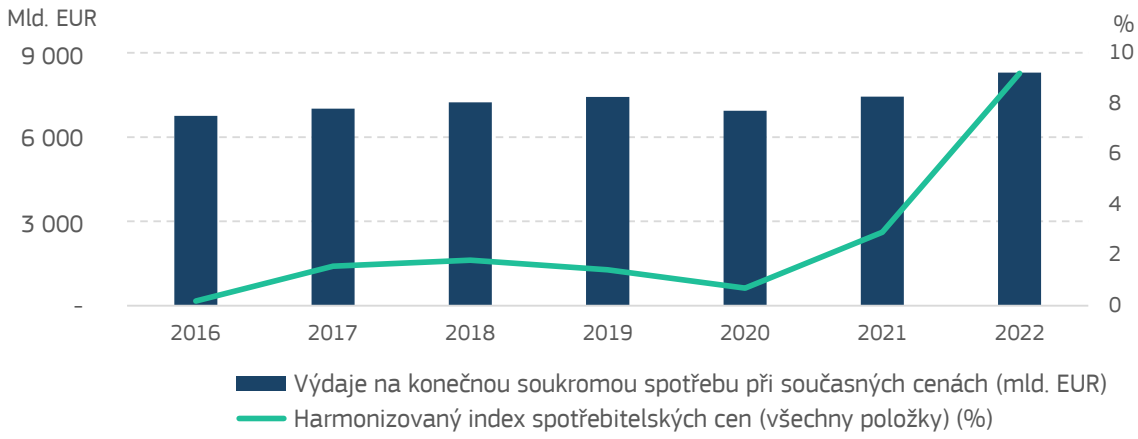
Graf 2 – Vývoj makroekonomických ukazatelů pro základní složky DPH (2016 až 2022)



Zdroj: Prognózy Poradního výboru pro vlastní zdroje. Vlastní výpočty.

Pokud jde o vývoj výdajů na soukromou spotřebu na úrovni EU-27 (graf 3), hrála v letech 2021 a 2022 hlavní roli inflace.

Graf 3 – Vývoj inflace a soukromé spotřeby v běžných cenách v letech 2016–2022 EU-27



Zdroj: prognózy Komise z podzimu roku 2023.

Zjednodušení systému DPH nemělo na vývoj základu významný vliv. Váha jednotlivých hlavních složek výkazů DPH členských států zůstala poměrně stabilní, s výjimkou oprav, které se po reformě v absolutním vyjádření zvýšily (tabulka 4). Dopad oprav, které se již neuplatňují, není vyšší než 0,1 % čistých příjmů, zatímco kompenzace představují nejvýše 0,6 % celkového základu DPH (tabulky 5 a 6). Absolutní hodnota kompenzací se v letech 2019 a 2020 zvýšila v důsledku změn v osvobozeních uplatňovaných členskými státy; například Itálie zavedla vyšší prahovou hodnotu pro režim malých podniků osvobozených od daně. Některé omezené kompenzace (například ty, které souvisejí s porušením směrnice o DPH) jsou v novém systému zaznamenány jako opravy, což vysvětluje mírné zvýšení váhy oprav v letech 2021 a 2022.

Tabulka 4 – Vývoj hlavních složek výkazů DPH (EU-27)

EU-27	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Opravy (v milionech EUR)	4 612	5 041	5 546	6 256	6 212	9 414	14 754
Opravy jako procento čistých příjmů (%)	0,53 %	0,55 %	0,57 %	0,63 %	0,68 %	0,89 %	1,24 %
Kompenzace (v milionech EUR)	8 013	23 179	27 328	34 974	35 809		
Kompenzace v procentním vyjádření celkového základu DPH (%)	0,15 %	0,42 %	0,47 %	0,58 %	0,63 %	–	–

Zdroj: výkazy DPH a vlastní výpočty.

Tabulka 5 – Vývoj oprav v procentním vyjádření čistých příjmů*

EU-27	2016	2017	2018	2019	2020
Malé podniky povinné k dani (%)	–0,03 %	–0,03 %	–0,03 %	–0,03 %	–0,02 %
Odstupňované daňové úlevy (%)	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %
Zemědělci s paušálním zdaněním (%)	–0,08 %	–0,05 %	–0,06 %	–0,05 %	–0,07 %
Celkové ukončené opravy (%)	–0,10 %	–0,07 %	–0,08 %	–0,07 %	–0,08 %

Zdroj: výkazy DPH a vlastní výpočty.
*Tyto opravy byly v roce 2021 odstraněny.

Tabulka 6 – Vývoj kompenzací v procentním vyjádření celkového základu DPH*

EU-27	2016	2017	2018	2019	2020
Malé podniky osvobozené od daně (%)	0,22 %	0,25 %	0,27 %	0,43 %	0,46 %
Kompenzace podle přílohy X části A[13] (%)	–0,11 %	–0,11 %	–0,10 %	–0,09 %	–0,10 %
Kompenzace podle přílohy X části B[14] (%)	0,45 %	0,48 %	0,50 %	0,52 %	0,53 %
Automobily (%)	–0,29 %	–0,29 %	–0,29 %	–0,29 %	–0,29 %
Výdaje na automobily (%)	–0,22 %	–0,21 %	–0,19 %	–0,23 %	–0,23 %
Kompenzace celkem (%)	0,15 %	0,42 %	0,47 %	0,58 %	0,63 %

Zdroj: výkazy DPH a vlastní výpočty.
* Tyto kompenzace byly v roce 2021 zrušeny.

[13] Kompenzace zahrnuté v příloze X části A se týkají zubních techniků, veřejnoprávního rozhlasu a televize, budov a stavebních pozemků, cestovních kanceláří.
[14] Kompenzace zahrnuté v příloze X části B se týkají vstupného na sportovní akce, svobodných povolání, veřejných telekomunikací, krematorií a pohřebních ústavů, nevidomých osob, památníků obětem války, soukromých nemocnic, dodávek vody veřejnými podniky, nových budov a stavebních pozemků, přepravy cestujících, letadel, válečných lodí, cestovních kanceláří (v rámci EU).

Tabulka 7 – Analýza základu DPH v období 2016–2022

V milionech EUR za EU-27	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Příjmy	868 503	917 138	959 113	992 668	913 713	1 056 431	1 182 601
Čisté příjmy	873 114	922 179	964 658	998 924	919 926	1 059 404	1 185 813
Vážená průměrná sazba	16,72 %	16,64 %	16,60 %	16,73 %	16,37 %	16,72 %	16,72 %
Kompenzace celkem	8 013	23 179	27 328	34 974	35 809	–	–
Výsledný základ (bez omezení)	5 231 083	5 564 631	5 838 647	6 005 905	5 654 042	6 355 460	7 154 323
Roční růst výsledného základu		6,38 %	4,92 %	2,86 %	–5,86 %	12,40 %	12,57 %

Pozn.: Vážená průměrná sazba pro roky 2021 a 2022 je zmrazená vážená průměrná sazba pro rok 2016.
Zdroj: výkazy DPH.

2.2. Výběr příjmů z vlastních zdrojů z DPH

Členské státy platí měsíčně příspěvek z vlastních zdrojů z DPH spolu s ostatními vlastními zdroji. Komise vybírá příjmy z DPH nejprve na základě odhadů základů DPH, na kterých se Komise a členské státy dohodly v Poradním výboru pro vlastní zdroje (ACOR/Forecast). Příspěvky z DPH se vypočítávají a odvádějí na základě prognóz, takže je třeba je později upravit podle skutečných údajů uvedených ve výkazech DPH. Výkazy DPH mohou zahrnovat i úpravy základů DPH za předchozí čtyři roky. V případě výhrad vznesených Komisí nebo členskými státy mohou být upraveny i údaje za dřívější roky.

Komise vypočítá pro každý členský stát rozdíl mezi prognózou vlastního zdroje z DPH a posledními údaji uvedenými ve výkazech (bilance).

Komise informuje členské státy o výsledku výpočtu zůstatků do 1. února roku následujícího po roce, v němž byly údaje pro výkaz předloženy, a členské státy musí dát částky k dispozici první pracovní den v březnu roku následujícího po roce, v němž Komise informovala členské státy o výpočtu zůstatků. Pokud členské státy neprovedou potřebné platby, mohou jim být účtovány úroky (od úroků nižších než 1 000 EUR se upouští).

Tabulka 8 – Úpravy DPH (bilance)*

EU-27 v milionech EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bilance DPH v důsledku rozdílů mezi prvním výkazem a prognózou	313	418	502	403	– 54	1 011	1 734
Bilance DPH v důsledku revizí předchozích výkazů	87	6	23	– 1	121	97	125
Úpravy celkem EU-27	400	424	525	402	68	1 108	1 859

Zdroj: roční účetní závěrky EU a výpočty Evropské komise. V příloze 6 je uveden vývoj úprav DPH v jednotlivých členských státech.

* V rámci sestavování bilancí se každoročně upravují údaje za poslední dostupný rok a za předchozí roky.

Nový systém výpočtu základu vlastního zdroje neovlivnil proces výpočtu a výběru vlastního zdroje z DPH a jeho úprav (bilance). Nejsou splatné žádné neuhrazené platby.

Výsledek bilancí pro roky 2021 a 2022 je výrazně vyšší než v předchozích letech a úpravy jsou v případě většiny členských států větší (viz také příloha 6). Hlavním prvkem, který přispívá k těmto odchylkám, je oprava prognóz základů DPH na roky 2021 a 2022, které se používají pro financování příslušných rozpočtů EU, a to z důvodu podhodnoceného nárůstu míry inflace.

Komise průběžně vyhodnocuje výběr příjmů z DPH v členských státech a zavádění opatření ke zvýšení řádného výběru prostředků z DPH (rámeček 1).

Rámeček 1: Iniciativy ke zlepšení řádného výběru prostředků z DPH v členských státech

Vlastní zdroj z DPH představuje přibližně 2 % příjmů z DPH vybraných členskými státy. Proto opatření ke zlepšení výběru příjmů z DPH prospívají především vnitrostátním rozpočtům, ale do určité míry i rozpočtu EU.

Výběr DPH – Devátá zpráva o postupech registrace, výběru a kontroly DPH (článek 12 nařízení č. 1553/89)

Komise každých pět let vypracovává zprávu o opatřeních přijatých členskými státy a pokroku, kterého dosáhly v souvislosti s výběrem DPH, a o všech případných zdokonaleních. V návaznosti na hodnocení, které Komise vydala v poslední zprávě zveřejněné v dubnu 2022[15], poskytla Komise 39 doporučení ke zlepšení systému výběru DPH v členských státech.

Doporučení se týkají především procesů výběru DPH v členských státech, konkrétně registrace k DPH a analýzy rizik, informačních technologií a nových technologií v oblasti DPH, podávání žádostí a plateb, výběru dlužné výše DPH, vracení a kontrol DPH, vyúčtování DPH, odpovědnosti a sporů. Rychlé provedení navrhovaných opatření zlepší přiměřenost systému vlastních zdrojů z DPH pro rozpočet EU.

Komise proto v závěrech zprávy vyzývá členské státy EU, aby přijaly opatření na základě stávajících doporučení, jež nejenže pomohou vytvořit daňové příjmy potřebné pro reagování na velké výzvy, jimž EU v současnosti čelí, nýbrž zajistí také rovné podmínky na vnitřním trhu a připraví půdu pro rychlejší a trvalejší oživení po pandemii.

Změny v právních předpisech týkajících se DPH se týkají nedostatečného výběru a podvodů.

Od 1. července 2021 se ze zjednodušeného jednoho kontaktního místa, které bylo zavedeno 1. ledna 2015, stalo jednotné kontaktní místo[16] zahrnující širší škálu dodávek a zavedlo další zjednodušení. Toto rozšířené jednotné kontaktní místo zahrnuje tři zvláštní režimy: režim mimo EU, režim EU a dovozní režim.

Oblast působnosti stávajícího režimu mimo EU a režimu EU byla rozšířena, ale dovozní režim je nový. Tyto zvláštní režimy umožňují osobám povinným k dani přiznávat a odvádět DPH splatnou v členských státech, v nichž (zpravidla) nejsou usazeny, prostřednictvím internetového portálu v členském státě, v němž jsou identifikovány (členský stát identifikace). Daňoví poplatníci tak ušetří náklady na registraci k DPH ve více členských státech.

Tyto režimy jsou hojně využívány. V roce 2022 vybraly členské státy prostřednictvím portálu rozšířeného jednotného kontaktního místa, který pokrývá on-line prodej v EU, celkem více než 17

[15] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0137

[16] Rada tato pravidla přijala prostřednictvím směrnice (EU) 2017/2455 v prosinci 2017 a směrnice 2019/1995 (viz konsolidované znění:Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty).

miliard EUR. Z dovozu zboží z elektronického obchodu bylo na DPH rovněž vybráno 2,5 miliardy EUR. Ty zahrnují nové příjmy z DPH, které vznikly zrušením osvobození od DPH, jež se dříve vztahovalo na dovoz zboží s nízkou hodnotou nepřesahující 22 EUR a bylo velmi náchylné k podvodům[17]. Režimy usnadňují dodržování pravidel, a tím podporují jejich dodržování, přispívají tak k řádnému fungování vnitřního trhu, neboť uplatňovaná sazba DPH je stejná pro všechny prodejce bez ohledu na to, kde mají sídlo.

V březnu 2018 předložila Komise Radě a Evropskému parlamentu zprávu[18] o účincích článků 199a a 199b směrnice Rady 2006/112/ES v oblasti boje proti podvodům (dále jen „zpráva“), která vedla k další významné legislativní iniciativě zlepšující přiměřenost systému výběru DPH a dodržování směrnice o DPH.

Podle zprávy členské státy a zúčastněné strany obecně považovaly mechanismus přenesení daňové povinnosti stanovený v článku 199a směrnice 2006/112/ES za účinný nástroj v boji proti podvodům v oblasti DPH v dotčených odvětvích nebo při předcházení těmto podvodům. Se vstupem směrnice Rady (EU) 2018/1695 a směrnice Rady (EU) 2022/890 v platnost bylo proto na omezenou dobu prodlouženo uplatňování těchto opatření, a to až do předpokládaného vstupu konečného režimu DPH v platnost.

Komise nakonec v prosinci 2022 navrhla řadu opatření, jejichž cílem je modernizovat a zlepšit fungování systému DPH v EU pro podniky a zvýšit jeho odolnost vůči podvodům díky přijetí a podpoře digitalizace[19]. V době přípravy této zprávy probíhá jednání o legislativním balíčku v Radě.

Navrhovaná klíčová opatření pomohou členským státům vybrat na příjmech z DPH ročně až o 11 miliard EUR více. Cílem legislativního balíčku je mimo jiné přechod na digitální výkaznictví v reálném čase založené na elektronické fakturaci pro podniky působící přeshraničně v EU, aktualizace pravidel DPH pro přepravu cestujících a platformy pro krátkodobé ubytování a zavedení jednotné registrace k DPH v celé EU.

Podle posouzení dopadů[20] se očekává, že upřednostňovaný politický přístup, tedy „posílený přístup“ (který kombinuje zavedení požadavků na digitální výkaznictví na úrovni EU, ustanovení o domnělém poskytovateli pro všechna odvětví ubytování a přepravy a kombinaci většího rozšíření jednoho správního místa, přenesení daňové povinnosti a povinné zavedení jednoho správního místa pro dovoz), přinese v letech 2023 až 2032 čisté dopady ve výši 172 až 214 miliard EUR oproti základnímu scénáři.

Posílený přístup ušetří v období 2023–2032 částku ve výši 50,6 miliardy EUR: 41,4 miliardy EUR díky vykazování DPH (11 miliard EUR v důsledku zrušení vykazovacích povinností, 24,2 miliardy EUR díky snížení nákladů způsobených nejednotností, 4,3 miliardy EUR v důsledku používání předvyplněných přiznání k DPH a 1,9 miliardy EUR díky elektronické fakturaci),

---

[17] Zdroj:Generální ředitelství pro daně a celní unii / Tisková zpráva ze dne 30. 6. 2023 / EU VAT rules for e-commerce two years on:Updated revenue figures point to a successful implementation(Pravidla EU týkající se DPH v oblasti elektronického obchodu po dvou letech: aktualizované údaje o příjmech z DPH znovu naznačují, že provádění je úspěšné).

[18] COM(2018) 118 final, 8. 3. 2018 – Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu o účincích článků 199a a 199b směrnice Rady 2006/112/ES v oblasti boje proti podvodům.

[19] Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o pravidla DPH pro digitální věk.Návrh nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 904/2010, pokud jde o ujednání o správní spolupráci v oblasti DPH potřebná pro digitální věk.
Návrh prováděcího nařízení Rady, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 282/2011, pokud jde o požadavky na informace u některých režimů DPH.

[20] Pracovní dokument útvarů Komise SWD(2022) 394 final.

0,5 miliardy EUR v důsledku zefektivnění a objasnění postupů souvisejících s ekonomikou platforem a 8,7 miliardy EUR díky zrušení povinné registrace k DPH.

Očekává se proto, že až bude tato řada opatření přijata a plně provedena členskými státy, bude systém DPH v EU fungovat lépe. Očekávaná vyšší efektivita výběru DPH členskými státy proto přinese do rozpočtu EU vyšší příjmy.

2.3. Ochrana finančních zájmů EU

Vývoj ohledně nevyřízených výhrad v letech 2016 až 2022

Výhrady představují způsob, jak chránit finanční zájmy EU, dokud Komise nezíská dostatečné záruky v otázce vlastních zdrojů.

V čl. 9 odst. 2 nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1553/89 v pozměněném znění se stanoví, že „žádné další opravy nesmějí být v ročním výkazu podle čl. 7 odst. 1 provedeny po 31. červenci čtvrtého roku následujícího po daném rozpočtovém roce, pokud se netýkají bodů, které před uplynutím této lhůty oznámila Komise nebo dotyčný členský stát“. Předem oznámené body se běžně označují jako výhrady. Výhrada ponechává otevřenou každou otázku metodiky nebo použitých zdrojů údajů týkající se položky, u níž neexistuje shoda mezi Komisí a členským státem. Komise může rovněž vznášet výhrady v případech porušení předpisů nebo možných odchylek členských států od směrnice o DPH. Výhrady mohou vznášet i členské státy, pokud s Komisí nesouhlasí.

Výhrady poskytují členským státům určitou právní a rozpočtovou jistotu. Jakmile je položka ročního výkazu promlčena (tj. bez výhrady), nelze ji měnit a po promlčení neexistuje na tuto položku žádný finanční dopad.

Počet rezervací se v průběhu času mírně snižuje (tabulka 9) a očekává se, že se bude dále snižovat, protože většina výhrad se týká systému před rokem 2021. Velká většina výhrad se týká položek ročních výkazů, které byly v novém systému zrušeny (na konci roku 2023 to bylo 30 z 37 výhrad vznesených Komisí). Tyto výhrady budou v důsledku zavedení nového systému postupně vyřizovány a rušeny, takže se očekává, že počet výhrad se časem výrazně sníží.

Na konci roku 2023 existovalo sedm výhrad pokrývajících období nového systému (2021–2022). Zároveň nebyly v době přípravy této zprávy dokončeny všechny kontroly pro roky 2021 a 2022, takže počet výhrad souvisejících s novým systémem se může mírně zvýšit[21]. Výhrady vznesené v letech 2021 a 2022 se týkají především porušení směrnice o DPH a odchylek od ní[22]. Některé výhrady vznesené v předchozích letech se týkají položek výkazu, které budou zachovány a vyřešeny během příštích kontrolních cyklů.

Tabulka 9 – Počet otevřených výhrad k DPH

[21] Výkazy za rok 2021 byly zkontrolovány u 22 členských států (BE, BG, CZ, DK, DE, IE, EL, HR, IT, CY, LV, LU, HU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI a SE), zatímco výkazy za rok 2022 byly zkontrolovány u 12 členských států (CZ, DK, DE, IE, HR, CY, HU, NL, AT, PL, FI a SE).

[22] Vyřešení výhrad týkajících se případů porušení předpisů může trvat déle, protože u některých z nich se čeká na právní analýzu nebo rozhodnutí Evropského soudního dvora.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vznesené členskými státy	16	15	12	10	17	17	11	13
Vznesené Komisí	50	53	64	61	61	71	56	37
Související s porušením předpisů	15	14	16	19	19	16	17	16
Celkem	81	82	92	90	97	104	84	66
Z toho v souvislosti s novým systémem								7

Pozn.: Počet výhrad otevřených k 31. prosinci každého roku (které mohly být vzneseny v předchozích letech). V příloze 7 je rovněž uvedeno rozdělení výhrad podle jednotlivých členských států.

Tabulka 10 – Otevřené a dlouhodobě nevyřízené výhrady k DPH*

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vznesené členskými státy	4	6	6	7	3	2	1	1
Vznesené Komisí	2	6	1	4	5	3	9	7
Související s porušením předpisů	3	2	3	4	6	5	4	3
Celkem	9	14	10	15	14	10	14	11

Zdroj: Evropská komise.

* Dlouhodobě nevyřízená výhrada je definována jako výhrada vznesená déle než pět účetních let.

U vážené průměrné sazby pro rok 2016, která se používá počínaje výkazy vlastního zdroje z DPH za rok 2021, mají tři členské státy jednu nebo více výhrad. Pro tyto členské státy je tedy vážená průměrná sazba v této fázi prozatímní a stane se konečnou až po zrušení výhrady. Jedná se o Německo, Chorvatsko a Lucembursko[23].

Vývoj ohledně porušení předpisů v souvislosti s vlastním zdrojem z DPH v letech 2016 až 2022

Nedodržování právních předpisů o vlastních zdrojích vede k porušování předpisů. Řízení o nesplnění povinnosti v případě vlastního zdroje z DPH jsou velmi vzácná a většina rozdílných názorů se vyřeší

[23] V příloze 7 jsou rovněž uvedeny podrobné údaje o procentních podílech vážené průměrné sazby pro rok 2016 podle členských států a jejich statusu. Všimněte si, že základ DPH v Chorvatsku a Lucembursku je výrazně vyšší než omezený základ a jejich vypočtené základy DPH jsou nahrazeny hodnotou odpovídající 50 % jejich HND. Jakákoli změna jejich procentních sazeb by tudíž neměla vliv na výši jejich příspěvků z vlastních zdrojů z DPH.

během ověřovacího cyklu, který umožňuje opravy a úpravy do čtyř let. V letech 2016 až 2022 Komise zahájila jedno řízení o nesplnění povinnosti (rámeček 2). Zavedení nového systému zatím nemělo na porušování předpisů žádný vliv. Zavedení zmrazené vážené průměrné sazby a odstranění většiny kompenzací výrazně usnadnilo výpočet základů DPH a může omezit počet sporů s členskými státy.

Ačkoli jsou řízení o nesplnění povinnosti poměrně vzácná, představují pro členské státy silný stimul k dodržování právních předpisů týkajících se vlastních zdrojů a mají zásadní význam pro důvěryhodnost systému vlastních zdrojů EU. Tyto postupy zajišťují rovné zacházení s členskými státy a disciplínu při výběru příjmů.

Rámeček 2: Probíhající řízení o nesplnění povinnosti

V období 2016–2022 Komise zahájila jedno řízení o nesplnění povinnosti týkající se vlastního zdroje z DPH (řízení o nesplnění povinnosti 2020/2316 – postup týkající se zvláštního režimu jednoho správního místa ve Spojeném království). Dne 1. ledna 2015 byl zaveden zvláštní režim jednoho správního místa, který byl od 1. července 2021 rozšířen do podoby jednoho správního místa, které nabízí širší škálu dodávek a další zjednodušení, jak je znázorněno v rámečku 1. Zvláštní režim jednoho správního místa pro DPH je nepovinný režim, který umožňuje poplatníkům daně vyúčtovat DPH, která je obvykle splatná ve více členských státech, pouze v jednom členském státě. Služby zahrnuté do zvláštního režimu jednoho správního místa zahrnují přeshraniční telekomunikace, televizní a rozhlasové vysílání a digitální služby. Členský stát, v němž je platba provedena, si může ponechat 30 % DPH uhrazené v letech 2015 a 2016 a 15 % v letech 2017 a 2018. Tato ponechaná DPH by měla být zahrnuta do základu DPH pro účely vlastního zdroje z DPH.

V letech 2015 až 2018 vnitrostátní orgány Spojeného království nepovažovaly ponechané částky ze zvláštního režimu jednoho správního místa za DPH, a proto je nezohledňovaly ve svém výkazu pro výpočet a úhradu vlastního zdroje z DPH. Poté, co Spojené království obdrželo v listopadu 2023 odůvodněné stanovisko Komise, požádalo o prodloužení lhůty pro odpověď a úzce spolupracovalo s Komisí na přesném určení výše dosud splatných prostředků a na vyřešení případu. Po rozsáhlých jednáních bylo dosaženo dohody a Spojené království poskytlo jistinu splatnou v červenci 2024 (4,016 milionu GBP). Dlužná výše úroků (3,05 milionu GBP) byla zahrnuta do zářijové faktury Spojeného království a Komise bude moci přistoupit k formálnímu uzavření tohoto případu, jakmile bude uhrazena poslední splátka této faktury (první polovina roku 2025).

2.4. Zpětná vazba od členských států

Při přípravě této zprávy zaslala Komise členským státům dotazník (příloha 8), aby získala zpětnou vazbu ohledně jejich hodnocení nového zjednodušeného systému vlastního zdroje z DPH. Členské státy byly vyzvány, aby nový systém bodově ohodnotily, zvážily, které vlastnosti oceňují nejvíce / nejméně, a zamyslely se nad možnými úsporami, které by nový systém mohl přinést (například v oblasti pracovního zatížení, počtu zaměstnanců), a pokud možno tyto úspory vyčíslily.

BODOVÉ HODNOCENÍ NOVÉHO SYSTÉMU

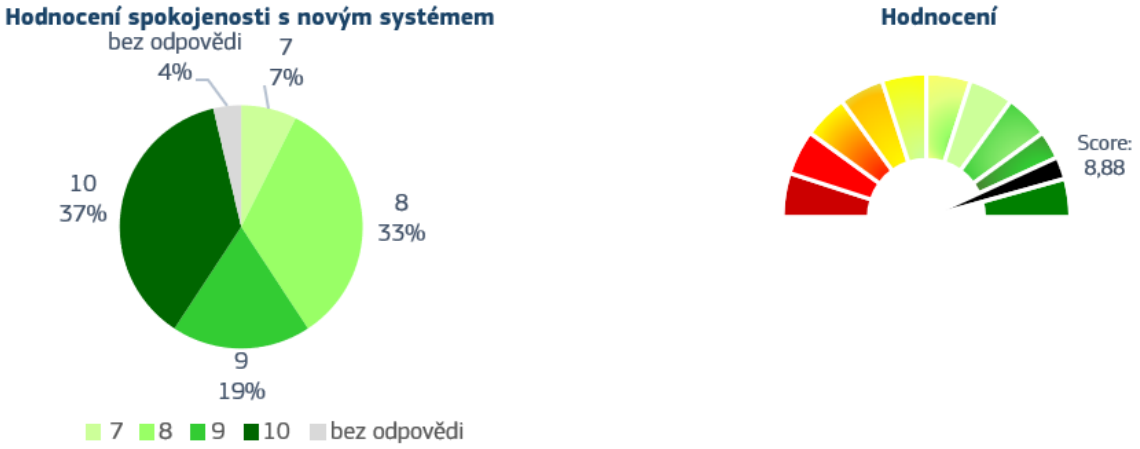
Na stupnici od 1 do 10 (kde 10 je nejvyšší hodnocení) 26 členských států (jeden členský stát neudělil žádné hodnocení) udělilo novému systému v průměru 8,9 bodů. Pokud se výsledky seřadí do pěti kategorií (tabulka 11), většina (15) z 26 členských států, které poskytly odpověď, uvedla, že je s novým systémem „velmi spokojena“, zatímco 11 členských států uvedlo, že je „spokojeno“, z nichž pouze 2 udělily novému systému hodnocení 7 bodů. Členské státy vyzdvihly různé aspekty, které jsou z hlediska jejich bodového hodnocení obzvláště pozitivní. Poukázaly na menší časovou náročnost a nižší objem lidských zdrojů potřebných k vypracování ročního výkazu k DPH a k účasti na kontrolním cyklu, zejména díky použití zmrazené vážené průměrné sazby a vyloučení kompenzací / oprav. Přínosem byla také menší náchylnost k chybám a celkově nižší administrativní zátěž.

Tabulka 11 – Bodové hodnocení nového systému

1–2	3–4	5–6	7–8	9–10
Velmi nespokojen(a)	**Nespokojen(a)**	**Ani spokojen(a), ani nespokojen(a)**	**Spokojen(a)**	**Velmi spokojen(a)**
0	0	0	11	15

Zdroj: odpovědi členských států na dotazník; jeden členský stát hodnocení neposkytl.

Graf 4 – Hodnocení spokojenosti s novým systémem na stupnici od 1 do 10



Zdroj: odpovědi členských států na dotazník

NEJVĚTŠÍ PŘEDNOSTI NOVÉHO SYSTÉMU

Členské státy nejvíce ocenily, že nový systém je jednodušší z hlediska používání, protože byly odstraněny kompenzace a opravy (16 členských států) a již není vyžadován roční výpočet vážené průměrné sazby (19 členských států). Některé členské státy (7) také v různé míře poukázaly na to, že zjednodušený výpočet je nyní mnohem více vázán na skutečné příjmy z DPH. Některé také uvedly, že části předchozích výpočtů vyžadovaly značné zdroje, ale měly omezený dopad na vlastní zdroj z DPH. Jeden členský stát byl rovněž velmi spokojen s tím, že nový systém poskytuje rovnější podmínky pro všechny členské státy, protože rozdíly související s různými metodami a zdroji údajů pro výpočet vážené průměrné sazby a kompenzací již nejsou relevantní. Členské státy rovněž kladně hodnotily obecnou úsporu času, snížení pracovní zátěže a administrativní zátěže (např. zapojení menšího počtu vnitrostátních orgánů nebo jiných externích poskytovatelů zdrojů údajů), (očekávané) pozitivní účinky na kontrolní cyklus (zejména díky zrušení oprav / kompenzací), jakož i jasné a ucelené vzory. Pouze jeden členský stát požádal o ještě jednodušší způsob výpočtu.

NEJMÉNĚ OCENĚNÉ PRVKY NOVÉHO SYSTÉMU

Přestože byl nový systém přijat pozitivně, několik členských států konstatovalo, že existuje prostor pro zlepšení. Pět členských států zejména poukázalo na to, že použití zmrazené vážené průměrné sazby by nemuselo odrážet změny ve vnitrostátních právních předpisech v oblasti DPH, zejména změny sazeb DPH, a omezilo by přesnost; tři členské státy zmínily zátěž spojenou s výhradami ke starému systému; tři zmínily nejistotu ohledně nových možných budoucích výpočtů vážené průměrné sazby; jeden členský stát zmínil složité výpočty pro stávající opravy s omezeným finančním dopadem a sedm členských států uvedlo, že je třeba pokračovat ve výpočtu sazby kvůli studii o výpadcích příjmů z DPH. Třináct členských států neuvedlo, že by nový systém vlastního zdroje z DPH měl méně výhodné prvky.

DOPAD NOVÉHO SYSTÉMU NA ZDROJE

Pokud jde o dopad nového systému na úspory (např. snížení počtu zaměstnanců, pracovní zátěže, nákladů), 21 členských států uvedlo jednoznačně pozitivní, ale většinou obecnou odpověď. Obecně potvrdily výrazné snížení pracovní zátěže během přípravy výkazu k DPH (z měsíců na pouhých několik dní) a zdůraznily úsporu času, pokud jde o předchozí opravy / kompenzace, výpočet vážené průměrné sazby a využívání externích poskytovatelů údajů.

Úspory, které umožnila reforma systému u přípravy výkazů k DPH, jakož i u příprav a účasti na kontrolách, vyčíslilo 14 členských států. Z odpovědí vyplývá široká škála úspor a použitých metod výpočtu. Byly například oznámeny úspory od 0,2 do 0,3 ekvivalentu zaměstnanosti na plnou pracovní dobu až po 90% úsporu pracovní zátěže ve srovnání se zdroji přidělenými podle starého systému.

2.5. Závěr

Analýza naznačuje, že zjednodušení systému vlastního zdroje z DPH dosáhlo v obecné rovině svých cílů, tj. snížení administrativní zátěže jak pro členské státy, tak pro Komisi.

Ukončení některých oprav a kompenzací snížilo složitost výpočtů, aniž by to mělo významný dopad na hodnotu základu DPH, z něhož se vlastní zdroj vybírá. Dopad ukončených oprav nepřesahuje 0,1 % čistých příjmů, zatímco ukončené kompenzace představují nejvýše 0,6 % celkového základu DPH. Hodnota neomezeného základu DPH se v průběhu času stále zvyšuje, přičemž v posledních letech hrají významnou roli makroekonomické faktory spojené s pandemií COVID-19.

Nový systém vlastního zdroje z DPH zároveň neovlivnil výběr vlastního zdroje z DPH, protože pravidla prognózování, sestavování bilancí a výběru nebyla při zavedení zjednodušení změněna[24].

Počet výhrad se v průběhu času mírně snižuje, protože většina kompenzací a oprav byla ukončena. Většina otevřených výhrad se týká položek v předchozím systému, které byly ukončeny. Až budou tyto výhrady řešeny a vyřešeny v rámci budoucích kontrol, očekává se, že se počet otevřených výhrad výrazně sníží, stejně jako administrativní zdroje potřebné k řešení těchto výhrad jak v Komisi, tak v členských státech.

Členské státy uznaly pozitivní dopad reformy na administrativní zátěž. Je příliš brzy na to, aby bylo možné plně vyhodnotit a vyčíslit administrativní úspory, které změna přinesla Komisi i členským státům, ale zdá se, že nový systém přinesl značné výhody a zároveň zajistil trvalou účinnost systému vlastního zdroje z DPH. Některé členské státy vyjádřily obavy, že použití zmrazené vážené průměrné sazby pro rok 2016 nemusí odrážet významné změny vnitrostátních sazeb DPH, čímž se snižuje přesnost základu DPH.

Zmrazení sazby na úrovni roku 2016 by mohlo vytvořit nepříznivé finanční pobídky v tom smyslu, že jakékoli následné snížení sazby (nebo zúžení základu či přesunutí třídy transakcí do nižšího pásma DPH) by mohlo vést ke snížení příspěvku členského státu do rozpočtu EU.

Otázka přiměřenosti použití vážené průměrné sazby pro rok 2016 bude posouzena v další kapitole.

[24] Je třeba podotknout, že revize nařízení o poskytování vlastních zdrojů v roce 2021, v jejímž důsledku byla odložena splatnost zůstatků a omezen dopad úroků z prodlení, nesouvisí s analyzovaným zjednodušením.

3. Vývoj vážené průměrné sazby od roku 2016

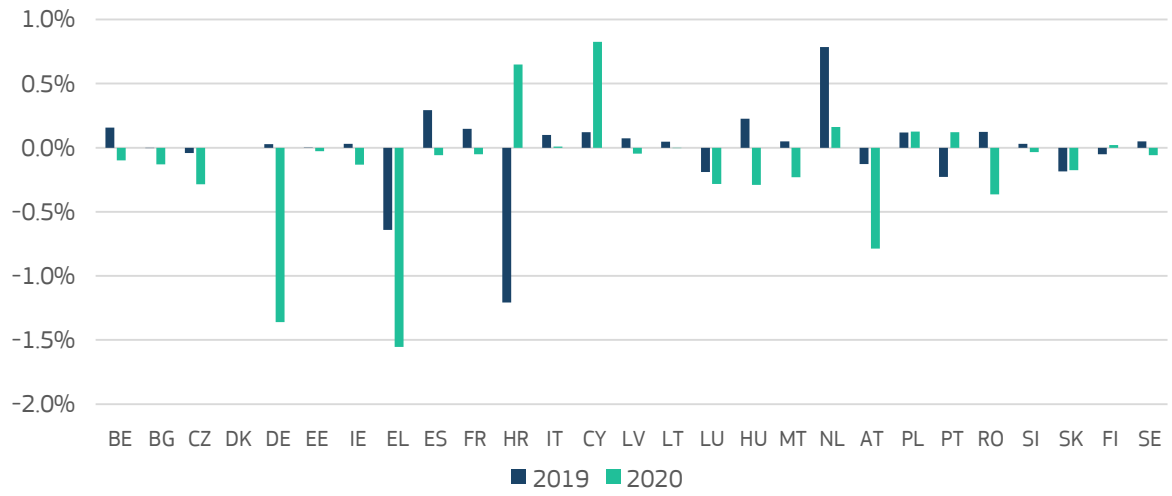
3.1. Vývoj vážené průměrné sazby: 2016–2020

V období 2016–2020 zůstala vážená průměrná sazba u většiny členských států stabilní. Pouze v Německu, Řecku a Chorvatsku došlo ke změnám nad 1 procentní bod oproti sazbě v roce 2016, přičemž v roce 2019 nebo 2020 vykazují tyto země nižší sazbu ve srovnání s rokem 2016, a to především v důsledku reakce na pandemii COVID-19.

Obecně se vážené průměrné sazby členských států vyvíjely v důsledku změn celkových sazeb DPH nebo uplatňování různých kategorií DPH u některých výrobků. Německo a Irsko snížily snížené a základní sazby DPH, zatímco Rakousko zavedlo novou sníženou sazbu. Mnohé země rovněž uplatňovaly snížené nebo super-snížené sazby[25] na konkrétní kategorie výrobků. Ke snížení došlo například v restauracích a hotelech v Rakousku, Belgii, Bulharsku, Česku, Německu, Řecku, Chorvatsku, Maďarsku, Irsku a Litvě. Na odvětví přepravy cestujících se v Česku a Řecku vztahovaly snížené sazby DPH. Sazby DPH na knihy a noviny byly sníženy také v Rakousku, Bulharsku, Lotyšsku, Slovinsku a na Slovensku.

V oblasti rekreace a kultury, která zahrnuje kina, divadla a koncerty, došlo ke snížení DPH v mnoha členských státech, včetně Bulharska, Německa, Řecka, Francie, Česka, Estonska, Chorvatska, Maďarska, Irska, Itálie, Lucemburska, Malty, Nizozemska, Polska, Rumunska a Slovinska. Naopak zvýšení vážené průměrné sazby v Nizozemsku v roce 2019 bylo způsobeno zvýšením snížené sazby DPH. Dánsko uplatňuje pouze jednu sazbu DPH, přičemž vážená průměrná sazba se nemění[26].

Graf 5 – Absolutní změna vážené průměrné sazby v letech 2019–2020 ve srovnání s rokem 2016 (v procentních bodech)



Zdroj: výkazy členských států k DPH za rozpočtové roky 2016, 2019 a 2020

[25] Super-snížená sazba je nižší než minimální 5% sazba a lze ji uplatnit na omezený seznam zboží a služeb (čl. 98 odst. 2 směrnice o DPH).
[26] V příloze 12 je uveden vývoj vážených průměrných sazeb členských států v období 2016–2020

Rámeček 3: Změny v právních předpisech týkajících se DPH, které by mohly ovlivnit váženou průměrnou sazbu

V dubnu 2016 Komise zveřejnila *Akční plán v oblasti DPH – Směrem k jednotnému evropskému prostoru DPH – Čas přijmout rozhodnutí*[27]. Tento akční plán stanoví cestu k vytvoření jednotného evropského prostoru DPH. V této souvislosti byla směrnice o DPH od roku 2016 několikrát změněna (bylo přijato 16 pozměňujících směrnic – příloha 10). Očekává se, že dopad těchto změn se projeví v průběhu času a bude mít zásadní vliv na fungování systému DPH a vnitřního trhu i v následujících letech.

Směrnice Rady (EU) 2022/542 ze dne 5. dubna 2022, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a (EU) 2020/285, pokud jde o sazby daně z přidané hodnoty, stanoví možnost zachovat preferenční sazby u výrobků, u nichž již v některých členských státech existovaly odchylky, což umožňuje ostatním členským státům získat přístup k těmto odchylkám, zavedení sazeb nižších než 5 % (před změnou zakázaných) a možnost uplatňovat snížené sazby na více výrobků. Tyto změny mohou mít dopad na víceletou váženou průměrnou sazbu, která je v současné době stanovena na úrovni roku 2016.

A konečně, zejména v případě let 2020 a 2021 mohla být přiměřenost víceleté vážené průměrné sazby ovlivněna také přijatými směrnicemi[28], pokud jde o dočasná opatření v reakci na pandemii COVID-19, která souvisejí s daní z přidané hodnoty, jež se použije na očkovací látky proti onemocnění COVID-19 a diagnostické zdravotnické prostředky *in vitro*, a pokud jde o dočasná osvobození od daně při dovozu a některých dodáních v reakci na pandemii COVID-19.

3.2. Vývoj vážené průměrné sazby: odhady na období 2021–2024

Od roku 2021 již členské státy nemusí počítat vážené průměrné sazby pro vlastní zdroj z DPH. V tomto oddíle jsou proto provedeny odhady těchto sazeb pro období 2021–2024 s cílem vyhodnotit přiměřenost použití sazby z roku 2016 použité v tomto období. Komise odhadla váženou průměrnou sazbu po roce 2020 pomocí zjednodušené metody výpočtu ve srovnání se skutečnými výpočty vážené průměrné sazby členských států. Tato metoda používá pouze údaje o spotřebě soukromých domácností (rámeček 4).

[27] Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o akčním plánu v oblasti DPH – Směrem k jednotné oblasti DPH v EU – Čas přijmout rozhodnutí (COM(2016) 0148 final).
[28] Směrnice Rady (EU) 2020/2020 ze dne 7. prosince 2020, kterou se mění směrnice Rady 2006/112/ES, pokud jde o dočasná opatření v reakci na pandemii COVID-19, která souvisejí s daní z přidané hodnoty, jež se použije na očkovací látky proti onemocnění COVID-19 a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro;
Směrnice Rady (EU) 2021/1159 ze dne 13. července 2021, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o dočasná osvobození od daně při dovozu a některých dodáních v reakci na pandemii COVID-19.

Rámeček 4: Vysvětlení zjednodušené metody pro váženou průměrnou sazbu

Až do roku 2020 vyžadoval výpočet vážené průměrné sazby, který prováděly členské státy, mnoho podrobných informací například o různých kategoriích výdajů, jejich sazbách DPH nebo podkategoriích osvobozených od daně. Většina těchto informací není snadno dostupná bez podrobných šetření a výpočtů členských států. Hlavním určujícím faktorem vážené průměrné sazby, která tvoří přibližně 60–80 % výdajů členských států podléhajících DPH, je spotřeba soukromých domácností. Údaje o soukromé spotřebě domácností, které jsou součástí národních účtů členských států, jsou veřejně dostupné z Eurostatu. Zjednodušená vážená průměrná sazba vychází z odhadů založených na těchto údajích o domácnostech, ale nezohledňuje výpočty dalších kategorií, jako jsou vládní nákupy, tvorba hrubého fixního kapitálu a mezispotřeba podniků (rozdělení spotřeby podle členských států viz příloha 14).
Zjednodušená vážená průměrná sazba (S-WAR) používá míru růstu vážené průměrné sazby založené na údajích o spotřebě domácností označovanou jako vážená průměrná sazba pro domácnosti (HH-WAR) roku N, přičemž jako základ (referenční rok) se použije rok B, na skutečnou váženou průměrnou sazbu základního roku:

$$S\text{-}WAR_N = WAR_B \times \frac{HH - WAR_N}{HH - WAR_B}$$

Váženou průměrnou sazbu pro domácnosti (HH-WAR) vypočítává Společné výzkumné středisko Evropské komise (JRC). Podrobný popis metodiky je uveden v příloze 15.

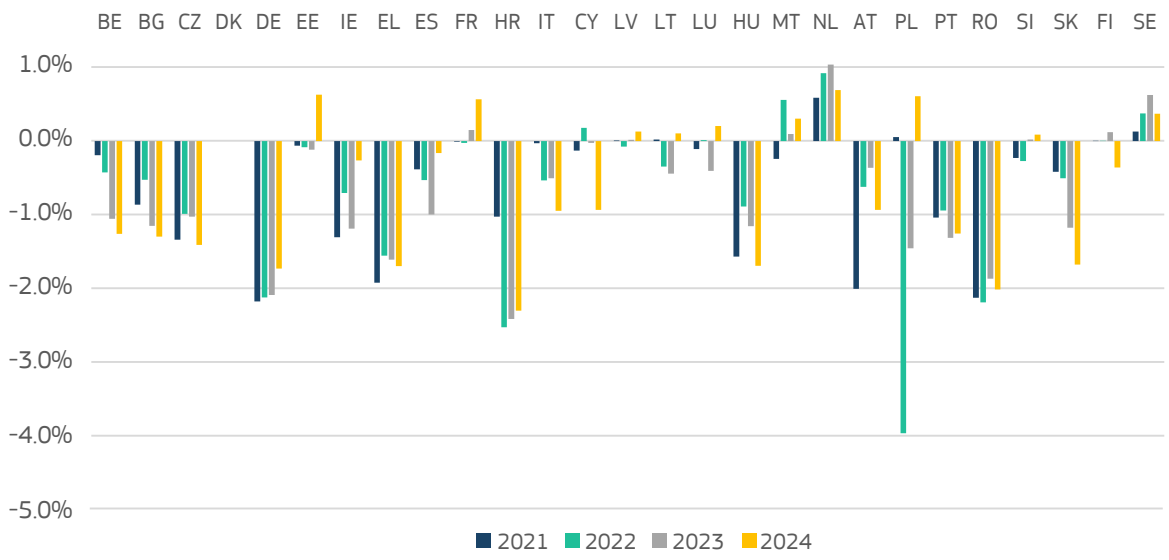
V příloze 13 je uvedeno srovnání zjednodušené vážené průměrné sazby pro rok 2020 se skutečnými sazbami.

Podle těchto odhadů zůstala zjednodušená vážená průměrná sazba v letech 2021–2024 v členských státech relativně blízko skutečné vážené průměrné sazbě z roku 2016. Ve 13 z 27 členských států se zjednodušená vážená průměrná sazba pohybovala po všechny sledované roky (2021–2024) v rozmezí 1 procentního bodu od sazby z roku 2016. Významné změny vážené průměrné míry přesahující 2 procentní body byly zaznamenány pouze v několika zemích: v Německu, Chorvatsku, Polsku a Rumunsku.

Obecně lze změny zjednodušené vážené průměrné sazby ve sledovaném období přičíst změnám ve struktuře spotřeby a sazbách DPH. Sazba DPH se často snižovala u elektřiny, plynu nebo paliv v reakci na nedostatečné dodávky energie a související zvýšení cen po ruském útoku na Ukrajinu. K poklesu došlo v Belgii, Bulharsku, Španělsku, Chorvatsku, Irsku, Itálii, Polsku a Portugalsku. Nižší sazby na potraviny, jako je ovoce a zelenina, přispěly ke změnám také ve Španělsku, Chorvatsku, Itálii a Polsku. Některé země, včetně Belgie, Německa, Rumunska a Irska, zrušily dočasné snížení sazeb DPH zavedené během pandemie COVID-19, což vedlo ke zvýšení jejich vážených průměrných sazeb. V některých zemích, například v Polsku, byly také zrušeny odpočty DPH na elektřinu, plyn a paliva, což vysvětluje nárůst vážené průměrné sazby v letech 2023 a 2024.

Pokud jde o změny vnitrostátních sazeb DPH, v příloze 11 je uveden přehled sazeb DPH platných v jednotlivých členských státech v období 2016–2023.

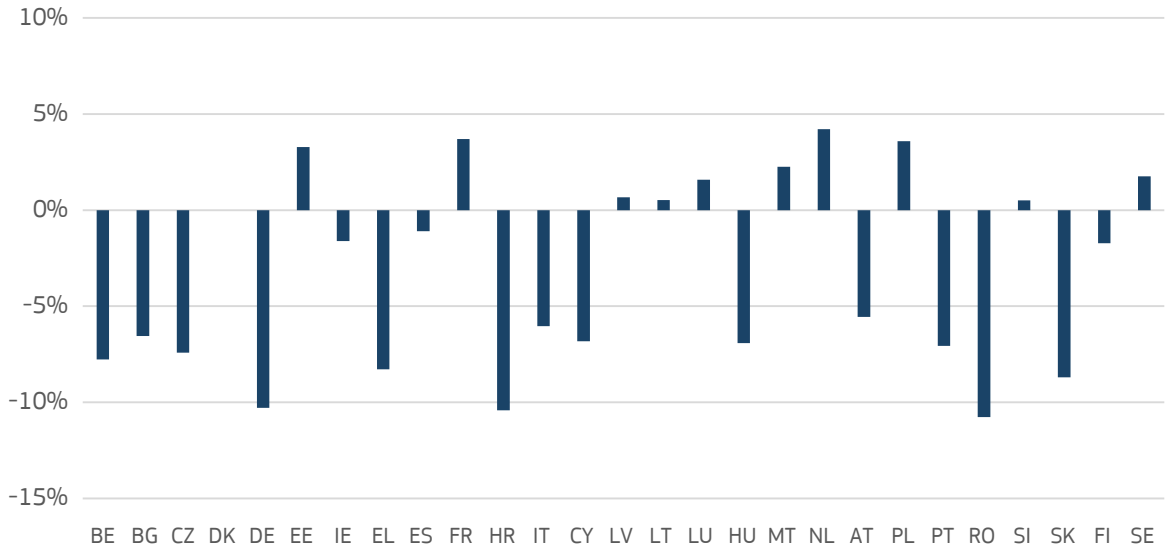
Graf 6 – Absolutní změna zjednodušených vážených průměrných sazeb od roku 2021 do roku 2024 ve srovnání s váženou průměrnou sazbou z roku 2016 (v procentních bodech)



Zdroj: vlastní výpočty.

Lze očekávat, že v roce 2024 bude zrušena většina opatření v oblasti DPH, která členské státy přijaly s cílem zohlednit hospodářské dopady pandemie COVID-19. Porovnání vážené průměrné sazby z roku 2016 se zjednodušenou sazbou z roku 2024 by tedy mělo poskytnout užitečné informace o přiměřenosti sazby z roku 2016 po pandemii. Ve většině zemí byla vážená průměrná sazba v roce 2024 nižší než sazba z roku 2016, přičemž v mnoha zemích se snížila o 5 až 10 %. Největší pokles, přibližně o 10 %, vykazuje Německo, Chorvatsko a Rumunsko.

Graf 7 – Relativní změna zjednodušené vážené průměrné sazby v roce 2024 ve srovnání s váženou průměrnou sazbou v roce 2016 (%)



Zdroj: vlastní výpočty.

3.3. Závěr analýzy vážené průměrné sazby

Závěrem lze říci, že analýza odhadu zjednodušené vážené průměrné sazby naznačuje, že použití vážené průměrné sazby z roku 2016 na roky 2021 až 2024 se zdá být pro většinu členských států přiměřené. Odhady ukazují, že počet zemí, jejichž vážená průměrná sazba by se jinak výrazně lišila (nad 10 %), je velmi malý.

V posuzovaném období došlo k několika událostem, které mohly mít dopad na použitelné sazby DPH a následně na vlastní zdroje z DPH. Kvůli dočasným změnám sazeb DPH souvisejícím s opatřeními přijatými v souvislosti s COVID-19, jakož i větší flexibilita při stanovování sazeb DPH v souladu se směrnicí Rady (EU) 2022/542 je obtížnější provést izolovaný odhad dopadu uplatňování zmrazené sazby z roku 2016. Z analýzy však vyplývá, že ukončení každoročního výpočtu vážené průměrné sazby mělo omezený dopad na spravedlivé rozdělení příspěvku z DPH do rozpočtu EU a zároveň výrazně snížilo administrativní zátěž pro Komisi a členské státy.

4. Závěr

Tato zpráva hodnotí fungování vlastního zdroje z DPH po změnách zavedených nařízením Rady (EU, Euratom) 2021/769, zejména přiměřenost zmrazené víceleté vážené průměrné sazby.

Jak je popsáno v kapitole 2, ukončení většiny kompenzací a oprav nemělo zásadní vliv na výši základu vlastního zdroje z DPH, zatímco počet otevřených výhrad se snížil. Spolu se zjednodušenou metodou výpočtu vlastního zdroje z DPH se zmrazenou váženou průměrnou sazbou z roku 2016 se výrazně snížila administrativní zátěž členských států i Komise.

V současné době používají prozatímní sazbu z roku 2016 z důvodu otevřených výhrad tři členské státy: Německo, Chorvatsko a Lucembursko (v příloze 9 je uvedena vážená průměrná sazba pro každý členský stát).

Pokud jde o přiměřenost zmrazené sazby, kapitola 3 ukazuje, že odhadovaný dopad použití sazby z roku 2016 v letech 2021 až 2024 vedl k odchylkám od skutečné sazby o více než 1 procentní bod pouze u malého počtu členských států. Celkově se odhadované odchylky v roce 2024 snížily v důsledku úprav provedených s cílem čelit ekonomickým dopadům pandemie COVID-19. Tyto odchylky od odhadované sazby v roce 2024 se pohybují od +4 % do –11 %.

V příloze 11 je uveden přehled sazeb DPH platných v jednotlivých členských státech v období 2016–2023.

Příloha

Příloha 1 Souhrnná tabulka výkazů

Vlastní zdroje z DPH podle nařízení Rady č. 1553/89

Kód			Záporné	Kladné
	Příjmy			
R.1	Příjmy			
R.2	Pokuty a úroky			
R.3	Náklady na vymáhání			
R.4	Malé podniky povinné k dani (–)			
R.5.1	Jiné opravy (+)			
R.5.2	Jiné opravy (–)			
R.6	Odstupňovaná daňová úleva			
R.7.1	Zemědělci s paušálním zdaněním (+)			
R.7.2	Zemědělci s paušálním zdaněním (–)			
R.8	Čisté příjmy			
W	Vážená průměrná sazba (%)			
IB	Prozatímní základ			
	Kompenzace základu			
SE.1	Malé podniky osvobozené od daně (+)			
E.2	Malé podniky osvobozené od daně (–)			
	Příloha X část A směrnice 2006/112/ES			
XA.1	Zubní technici			
XA.2	Veřejnoprávní rozhlas a televize			
XA.3	Stávající budovy a stavební pozemky			
XA.4	Cestovní kanceláře (mimo EU)			
XA.T	Příloha X část A celkem			
	Příloha X část B směrnice 2006/112/ES			
XB.1	Vstupné na sportovní akce			
XB.2	Svobodná povolání			
XB.3	Veřejné telekomunikace			
XB.4	Krematoria a pohřební ústavy			
XB.5	Nevidomé osoby			
XB.6	Památníky obětem války			
XB.7	Soukromé nemocnice			
XB.8	Dodání vody veřejnými podniky			
XB.9	Nové budovy a stavební pozemky			
XB.10	Osobní doprava (vnitrostátní část)			

Kód			Záporné	Kladné
XB.11	Letadla			
XB.12	Válečné lodě			
XB.13	Cestovní kanceláře (v EU)			
XB.T	Příloha X část B celkem			
	Omezené nároky na odpočet			
RD.C	Automobily			
RD.E	Výdaje na automobily			
	Jiné kompenzace			
OC.1	Jiné kompenzace			
OC.2	Jiné kompenzace			
OC.3	Jiné kompenzace			
OC.4	Jiné kompenzace			
OC.5	Jiné kompenzace			
OC.6	Jiné kompenzace			
OC.7	Jiné kompenzace			
C.T	Kompenzace CELKEM			
Výsledný základ DPH				

Zdroj: Evropská komise.

Příloha 2 Souhrnná tabulka výkazů

Vlastní zdroje z DPH podle nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1553/89 ve znění nařízení Rady (EU, Euratom) 2021/769

Kód	Popis	Použitá měna:
R1	Příjmy	
R1.1	Veškeré částky DPH nezaznamenané v příjmech (+)	
R1.2	Veškeré částky jiné než částky DPH zaznamenané v příjmech (–)	
NR	Čisté příjmy	R1+R1.1–R1.2
A	Oprava podle čl. 3 odst. 2[29] a) Územní působnost_____ __(+)	
B	Oprava podle čl. 3 odst. 2[30] b) Územní působnost_____(+–)	
C_1	Oprava podle čl. 3 odst. 2 písm. c) Porušení 1 _____(+)	
C_2	Oprava podle čl. 3 odst. 2 písm. c) Porušení 2 _____(+)	
…	……	
C_n	Oprava podle čl. 3 odst. 2 písm. c) Porušení č. _____(+)	
TC	Opravy celkem	A+nebo –B+C_1…C_n
CNR	Opravené čisté příjmy	NR+nebo –TC
Vážená průměrná sazba	Víceletá vážená průměrná sazba (%)[31]	nn.nnnn %
FB	Výsledný neomezený základ DPH OR	CNR/WAR

Zdroj: Evropská komise.

[29] Územími uvedenými v článku 6 jsou hora Athos, Kanárské ostrovy, francouzská území uvedená v článku 349 a čl. 355 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (Guadeloupe, Francouzská Guyana, Martinik, Réunion, Svatý Martin, Svatý Bartoloměj), Alandy, Normanské ostrovy, Campione d'Italia, italské vody jezera Lugano, ostrov Helgoland, území Busingen, Ceuta, Melilla a Livigno.

[30] Územími uvedenými v článku 7 jsou Monacké knížectví, Ostrov Man a výsostná území Spojeného království Akrotiri a Dhekelia.

[31] Konečná nebo předběžná vážená průměrná sazba z roku 2016 vyjádřená na čtyři desetinná místa ze systému vlastního zdroje z DPH před rokem 2021.

Příloha 3 Popis kompenzací a oprav

Název	Popis	Účel	Odkaz na právní předpis
R.2 Pokuty a úroky	Odstranění prvků, které nejsou DPH, ale jsou zaúčtovány společně s DPH	Základem vlastního zdroje z DPH by měla být pouze vybraná DPH	Čl. 2 odst. 1 starého nařízení Rady č. 1553/89 a článek 2 směrnice o DPH
R.3 Náklady na vymáhání			
R.4 Malé podniky povinné k dani	Vyloučení takových malých podniků s obratem nižším než 10 000 EUR	Členské státy mají možnost vynechat tyto podniky v situacích, kdy se setkávají s obtížemi při uplatňování běžného systému DPH	Čl. 2 odst. 3 starého nařízení Rady č. 1553/89 a hlava XXI kapitola 1 oddíl 1 směrnice o DPH
R.5.1 a R.5.2 Jiné opravy	Oprava ostatních prvků, které pozitivně nebo negativně ovlivňují R.1 „Vybrané příjmy“	Základem vlastního zdroje z DPH by měla být pouze vybraná DPH. Tyto opravy odečítají prvky nesouvisející s DPH a přičítají prvky DPH zaznamenané jinde	Čl. 2 odst. 1 starého nařízení Rady č. 1553/89 a článek 2 směrnice o DPH
R.6 Odstupňovaná daňová úleva	Podniky s obratem vyšším než 10 000 EUR mohou být osvobozeny od placení DPH podle klouzavé sazby	Snížení administrativní zátěže malých podniků při uplatňování běžného systému DPH	Čl. 5 odst. 1 starého nařízení Rady č. 1553/89 a hlava XXI kapitola 1 oddíl 1 směrnice o DPH
R.7.1 a R.7.2 Zemědělci s paušálním zdaněním	Vzhledem k tomu, že někteří zemědělci plní své povinnosti v oblasti DPH odlišně, je třeba tuto skutečnost promítnout do pozitivního nebo negativního dopadu na položku R.1 „Vybrané příjmy“	Snížení administrativní zátěže zemědělců při uplatňování běžného systému DPH	Čl. 5 odst. 2 starého nařízení Rady č. 1553/89 a hlava XXI kapitola 2 směrnice o DPH
SE.1 a SE.2 Malé podniky osvobozené od daně	Zahrnutí takových malých podniků s obratem vyšším než 10 000 EUR, které jsou osvobozeny od daně a nepodléhají tedy běžným povinnostem v oblasti DPH	Zařazení podniků osvobozených od daně s obratem mezi 10 000 EUR a vnitrostátními prahy pro osvobození, jako kdyby podléhaly běžným povinnostem v oblasti DPH	Čl. 6 odst. 1 starého nařízení Rady č. 1553/89 a hlava XXI kapitola 1 oddíl 1 směrnice o DPH
XA.1 Zubní technici	Vyloučení příjmů z DPH souvisejících s některými plněními, která jsou zahrnuta v položce R.1, ale neměla by být	Odstranění plnění, která jsou v členském státě zdaněna, ale měla by být osvobozena od daně	Čl. 2 odst. 2 druhá odrážka a čl. 6 odst. 2 první odrážka starého nařízení Rady č. 1553/89, článek 370 a příloha X část A směrnice o DPH
XA.2 Veřejnoprávní rozhlas a televize			
XA.3 Stávající budovy a stavební pozemky			
XA.4 Cestovní kanceláře (mimo EU)			

Název	Popis	Účel	Odkaz na právní předpis
XB.1 Vstupné na sportovní události	Zahrnutí příjmů z DPH souvisejících s určitými plněními, která nejsou zahrnuta v položce R.1, ale měla by být zahrnuta	Zpětné připočtení DPH u plnění, která jsou v členském státě osvobozena od daně, ale měla by být zdaněna	Čl. 2 odst. 2 třetí odrážka a čl. 6 odst. 2 druhá odrážka starého nařízení Rady č. 1553/89, článek 371 a příloha X část B směrnice o DPH
XB.2 Svobodná povolání			
XB.3 Veřejné telekomunikace			
XB.4 Krematoria a pohřební ústavy			
XB.5 Nevidomé osoby			
XB.6 Památníky obětem války			
XB.7 Soukromé nemocnice			
XB.8 Dodání vody veřejnými podniky			
XB.9 Nové budovy a stavební pozemky			
XB.10 Přeprava cestujících			
XB.11 Letadla			
XB.12 Válečné lodě			
XB.13 Cestovní kanceláře			
RD.C Služební automobily	Tato kompenzace je ponechána na vůli členských států. Pokud je obecný nárok na odpočet omezen, je nutná záporná kompenzace, protože R.1 „Vybrané příjmy“ by jinak byly nadhodnoceny ve srovnání s jinými členskými státy, kde nárok na odpočet pro tato plnění není omezen	Upravit položku R.1 Vybrané příjmy tak, aby kopírovala situaci, kdy se na tato plnění nevztahuje omezený nárok na odpočet	Čl. 6 odst. 4 starého nařízení Rady č. 1553/89 a článek 176 směrnice o DPH
RD.E Výdaje na služební automobily			
OC.1 – OC.n Jiné kompenzace	Typické příklady „Jiných kompenzací“ se týkají porušení směrnice o DPH, odchylek podobných porušení této směrnice nebo určitých aspektů DPH v rámci územních zvláštností členských států	Zpětné připočtení DPH u plnění, která nejsou předmětem porušení nebo se s nimi zachází jinak, než je běžné v jiných členských státech	Čl. 2 odst. 1 starého nařízení Rady č. 1553/89 a článek 2 směrnice o DPH

Zdroj: Evropská komise.

Příloha 4 Srovnání základů vlastních zdrojů z DPH u členských států s omezenou sazbou v letech 2020 a 2023

	2020			2023		
Země	Před omezením	Po omezení	Rozdíl	Před omezením	Po omezení	Rozdíl
	mld. EUR	mld. EUR	%	mld. EUR	mld. EUR	%
Chorvatsko	33,212	24,518	–26 %	43,376	36,747	–15 %
Kypr	15,360	9,834	–36 %	19,320	13,391	–31 %
Lucembursko	30,402	21,357	–30 %	41,205	27,719	–33 %
Malta	9,183	5,784	–37 %	9,745	8,403	–14 %
Polsko	254,114	248,794	–2 %	359,996	351,380	–2 %
Portugalsko	102,256	97,793	–4 %	–	–	–
Slovinsko	–	–	–	31,842	31,759	0 %

Zdroj: Přijetí (EU, Euratom) 2021/118 opravného rozpočtu Evropské unie č. 9 na rozpočtový rok 2020 s konečnou platností Přijetí (EU, Euratom) 2023/2750 opravného rozpočtu Evropské unie č. 4 na rozpočtový rok 2023 s konečnou platností

Pozn.: Na ostatní členské státy se omezení nevztahuje, protože jejich základ DPH je nižší než 50 % jejich HND.

Příloha 5 Vývoj základů DPH podle členských států (v miliardách EUR)

Členský stát	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Belgie	177	187	195	196	171	207	222
Bulharsko	22	24	26	29	29	34	40
Česko	70	81	87	92	89	99	118
Dánsko	105	110	115	118	114	148	141
Německo	1 300	1 357	1 407	1 457	1 432	1 500	1 702
Estonsko	10	11	12	13	13	15	17
Irsko	78	86	88	94	78	96	117
Řecko	70	70	74	79	69	74	89
Španělsko	495	508	564	564	500	578	659
Francie	989	1 057	1 104	1 113	1 043	1 209	1 314
Chorvatsko	28	30	33	37	31	35	40
Itálie	659	702	713	733	645	764	897
Kypr	12	14	16	16	16	16	19
Lotyšsko	11	11	12	13	13	14	18
Litva	15	17	18	20	18	24	29
Lucembursko	27	27	28	30	30	35	40
Maďarsko	44	48	54	60	57	60	70
Malta	7	7	8	9	8	7	9
Nizozemsko	290	303	326	335	329	381	431
Rakousko	159	168	173	178	173	184	212
Polsko	171	224	242	252	238	276	315
Portugalsko	91	99	104	113	103	106	127
Rumunsko	62	68	78	82	78	86	102
Slovinsko	19	20	22	22	20	24	27
Slovensko	28	31	34	36	37	40	45
Finsko	93	96	100	105	102	114	121
Švédsko	201	205	206	208	219	230	234
Celkem	5 231	5 565	5 839	6 006	5 654	6 355	7 154

Zdroj: výkazy členských států k DPH za rozpočtové roky 2016–2022

Příloha 6 Vývoj bilancí DPH (v milionech EUR)*

Členský stát	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Belgie	12,33	15,02	15,37	–8,42	–57,72	31,76	–13,23
Bulharsko	2,32	4,58	1,92	4,68	5,46	7,14	8,46
Česko	5,12	20,69	10,67	8,35	–4,18	9,59	20,28
Dánsko	4,54	2,63	–21,97	–9,11	25,42	71,18	4,42
Německo	–6,57	14,07	14,67	–3,28	106,98	104,48	268,70
Estonsko	0,14	1,09	0,49	0,65	0,32	3,08	3,00
Irsko	–9,95	0,84	17,06	2,03	–41,81	11,46	27,42
Řecko	–53,43	–12,05	–4,82	14,16	0,07	–42,82	41,17
Španělsko	67,71	–9,52	128,69	85,19	–73,72	78,88	160,69
Francie	58,70	98,94	111,62	57,41	27,59	253,03	322,78
Chorvatsko	2,75	2,88	2,55	2,99	11,28	9,02	11,13
Itálie	262,80	145,51	87,06	48,96	–15,63	230,68	580,28
Kypr	1,49	2,37	3,49	1,48	2,32	1,96	4,63
Lotyšsko	1,82	1,54	2,94	3,15	3,25	1,39	6,44
Litva	1,13	0,71	2,26	3,08	0,74	10,26	17,26
Lucembursko	3,28	4,75	–8,57	–1,97	46,02	11,57	–8,04
Maďarsko	–1,77	–1,54	8,47	11,37	13,65	11,04	26,90
Malta	0,81	1,38	–0,05	2,76	2,65	2,53	3,61
Nizozemsko	17,27	–0,77	7,72	–1,04	17,14	136,32	48,76
Rakousko	5,24	–1,22	5,51	1,65	2,32	16,49	39,83
Polsko	–21,72	100,22	100,90	117,91	–12,60	79,52	58,82
Portugalsko	9,11	6,14	9,15	11,63	2,66	1,80	20,91
Rumunsko	19,50	5,60	10,15	17,41	–6,63	29,37	69,54
Slovinsko	1,37	2,74	3,68	0,78	–4,69	5,17	2,74
Slovensko	4,19	5,78	12,34	10,68	8,82	10,81	9,99
Finsko	5,12	7,82	3,68	11,69	–0,13	7,16	114,83
Švédsko	6,85	3,54	–0,01	7,86	8,13	15,35	7,57
Celkem	400,15	423,73	524,96	402,03	67,72	1 108,22	1 858,89

Zdroj: roční účetní závěrky EU a výpočty Evropské komise

*V rámci sestavování bilancí se každoročně upravují údaje za poslední dostupný rok a za předchozí roky.

Příloha 7 Výhrady podle členských států

	Celkový počet výhrad ke dni 31. prosince 2023	Z toho výhrady za roky 2021 a 2022
Belgie	1	–
Bulharsko	–	–
Česko	–	–
Dánsko	7	–
Německo	8	–
Estonsko	–	–
Irsko	9	–
Řecko	5	2
Španělsko	–	–
Francie	2	–
Chorvatsko	2	–
Itálie	3	1
Kypr	–	–
Lotyšsko	–	–
Litva	–	–
Lucembursko	5	–
Maďarsko	–	–
Malta	–	–
Nizozemsko	4	–
Rakousko	5	–
Polsko	–	–
Portugalsko	–	–
Rumunsko	11	3
Slovinsko	–	–
Slovensko	–	–
Finsko	2	1
Švédsko	1	–
Spojené království	1	–
Celkem	66	7

Zdroj: Evropská komise.

Příloha 8 Dotazník pro členské státy

Dotazník ke zprávě uvedené v článku 13a nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1553/89 o konečné jednotné úpravě vybírání vlastních zdrojů vycházejících z DPH.

1. Jak jste na stupnici od 1 do 10 (kde 10 je nejvyšší hodnocení) spokojeni s novým systémem zavedeným nařízením Rady (EU, Euratom) 2021/769 ze dne 30. dubna 2021 ve srovnání se starým systémem, pokud jde o čas / zdroje potřebné k vypracování ročního výkazu a k přípravě a účasti na kontrole (celý cyklus)?

2. Jaké prvky nového systému vlastního zdroje z DPH nejvíce oceňujete?

3. Jaké prvky nového systému vlastního zdroje z DPH oceňujete nejméně?

4. Vedlo zavedení nového systému ke snížení počtu osob, pracovní zátěže, nákladů nebo jiných zdrojů?

5. Jestliže ano, můžete vyčíslit úspory, které reforma umožnila v souvislosti s přípravou výkazů, jakož i s přípravou a účastí na kontrolách (z hlediska ekvivalentu zaměstnanosti na plnou pracovní dobu, pracovní zátěže, nákladů, případně jiných zdrojů)?

Příloha 9 Vážené průměrné procentní sazby a stav pro rok 2016

Členský stát	WAR 2016 (%)	Počet výhrad	Stav
Belgie	16,1119 %	–	Konečný
Bulharsko	19,7258 %	–	Konečný
Česko	18,9045 %	–	Konečný
Dánsko	25,0000 %	–	Konečný
Německo*	16,7396 %	1	Prozatímní
Estonsko	19,2187 %	–	Konečný
Irsko*	16,2875 %	2	Prozatímní
Řecko	20,3585 %	–	Konečný
Španělsko	14,5883 %	–	Konečný
Francie	15,3663 %	–	Konečný
Chorvatsko*	22,0014 %	1	Prozatímní
Itálie	15,5720 %	–	Konečný
Kypr	13,6041 %	–	Konečný
Lotyšsko	19,7217 %	–	Konečný
Litva	19,7924 %	–	Konečný
Lucembursko	13,0210 %	3	Prozatímní
Maďarsko	24,3450 %	–	Konečný
Malta	13,5716 %	–	Konečný
Nizozemsko	16,4194 %	–	Konečný
Rakousko	16,6805 %	–	Konečný
Polsko	17,0229 %	–	Konečný
Portugalsko	17,7076 %	–	Konečný
Rumunsko	18,6242 %	–	Konečný
Slovinsko	17,4687 %	–	Konečný
Slovensko	19,1907 %	–	Konečný
Finsko	20,6655 %	–	Konečný
Švédsko	21,1007 %	–	Konečný

Zdroj: výkazy členských států k DPH za rozpočtový rok 2016.

*Údaje uvedené v této příloze jsou z března 2024. Po kontrolách provedených po březnu 2024 se procentní údaj u Irska stal konečným (nový procentní údaj činí 16,2875). Kromě toho se prozatímní procentní podíl u Německa změnil na 16,7453 a u Chorvatska na 22,0578).

Příloha 10 Seznam směrnic Rady, kterými se mění směrnice o DPH, od roku 2016

1. Směrnice Rady (EU) 2016/856 ze dne 25. května 2016, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o trvání povinnosti dodržovat minimální základní sazbu.
2. Směrnice Rady (EU) 2016/1065 ze dne 27. června 2016, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o zacházení s poukazy.
3. Směrnice Rady (EU) 2017/2455 ze dne 5. prosince 2017, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a směrnice 2009/132/ES, pokud jde o určité povinnosti v oblasti daně z přidané hodnoty při poskytování služeb a prodeji zboží na dálku.
4. Směrnice Rady (EU) 2018/912 ze dne 22. června 2018, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o povinnost dodržovat minimální základní sazbu.
5. Směrnice Rady (EU) 2018/1695 ze dne 6. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o dobu použití volitelného mechanismu přenesení daňové povinnosti ve vztahu k dodání některého zboží a poskytnutí některých služeb s vysokým rizikem podvodů a mechanismu rychlé reakce proti podvodům v oblasti DPH.
6. Směrnice Rady (EU) 2018/1713 ze dne 6. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o sazby daně z přidané hodnoty uplatňované na knihy, noviny a časopisy.
7. Směrnice Rady (EU) 2018/1910 ze dne 4. prosince 2018, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o harmonizaci a zjednodušení určitých pravidel v systému daně z přidané hodnoty pro obchod mezi členskými státy.
8. Směrnice Rady (EU) 2019/475 ze dne 18. února 2019, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a 2008/118/ES, pokud jde o zahrnutí italské obce Campione d'Italia a italských vod jezera Lugano do celního území unie a do územní působnosti směrnice 2008/118/ES.
9. Směrnice Rady (EU) 2019/1995 ze dne 21. listopadu 2019, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o ustanovení týkající se prodeje zboží na dálku a určitých domácích dodání zboží.
10. Směrnice Rady (EU) 2019/2235 ze dne 16. prosince 2019, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty a směrnice 2008/118/ES o obecné úpravě spotřebních daní, pokud jde o obranné úsilí v rámci Unie.
11. Směrnice Rady (EU) 2020/284 ze dne 18. února 2020, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o zavedení určitých požadavků na poskytovatele platebních služeb.
12. Směrnice Rady (EU) 2020/1756 ze dne 20. listopadu 2020, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o identifikaci osob povinných k dani v Severním Irsku.
13. Směrnice Rady (EU) 2020/2020 ze dne 7. prosince 2020, kterou se mění směrnice Rady 2006/112/ES, pokud jde o dočasná opatření v reakci na pandemii COVID-19, která souvisejí s

daní z přidané hodnoty, jež se použije na očkovací látky proti onemocnění COVID-19 a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro.

14. Směrnice Rady (EU) 2021/1159 ze dne 13. července 2021, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o dočasná osvobození od daně při dovozu a některých dodáních v reakci na pandemii COVID-19.

15. Směrnice Rady (EU) 2022/542 ze dne 5. dubna 2022, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a (EU) 2020/285, pokud jde o sazby daně z přidané hodnoty.

16. Směrnice Rady (EU) 2022/890 ze dne 3. června 2022, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o prodloužení doby použitelnosti volitelného mechanismu přenesení daňové povinnosti ve vztahu k dodání některého zboží a poskytnutí některých služeb s vysokým rizikem podvodů a mechanismu rychlé reakce proti podvodům v oblasti DPH.

Příloha 11 Sazby DPH platné v členských státech

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BE	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %
BG	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %
CZ	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %
DK	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %
DE	7 %; 19 %	7 %; 19 %	7 %; 19 %	7 %; 19 %	7 %; 19 %	5/7 %; 16/19 %	7 %; 19 %	7 %; 19 %
EE	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	5 %; 9 %; 20 %	5 %; 9 %; 20 %
IE	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23/21 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 21/23 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23 %
EL	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %
ES	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %
FR	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %
HR	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %
IT	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %
CY	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	3 %;5 %; 9 %; 19 %
LV	12 %; 21 %	12 %; 21 %	12 %; 21 %	5 %; 12 %; 21 %	5 %; 12 %; 21 %	5 %; 12 %; 21 %	5 %; 12 %; 21 %	5 %; 12 %; 21 %

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
LT	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %
LU	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 7 %; 13 %; 16 %
HU	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %
MT	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %
NL	6 %; 21 %	6 %; 21 %	6 %; 21 %	9 %; 21 %	9 %; 21 %	9 %; 21 %	9 %; 21 %	9 %; 21 %
AT	10 %; 13 %; 20 %	10 %; 13 %; 20 %	10 %; 13 %; 20 %	10 %; 13 %; 20 %	5 %, 10 %; 13 %; 20 %	5 %, 10 %; 13 %; 20 %	10 %; 13 %; 20 %	10 %; 13 %; 20 %
PL	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %
PT	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %
RO	5 %; 9 %; 20 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %
SI	9,5 %; 22 %	9,5 %; 22 %	9,5 %; 22 %	9,5 %; 22 %	5 %; 9,5 %; 22 %	5 %; 9,5 %; 22 %	5 %; 9,5 %; 22 %	5 %; 9,5 %; 22 %
SK	10 %; 20 %	10 %; 20 %	10 %; 20 %	10 %; 20 %	10 %; 20 %	10 %; 20 %	10 %; 20 %	10 %; 20 %
FI	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %
SE	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %

Zdroj: Databáze daní v Evropě, dříve zveřejněný seznam sazeb DPH, veřejně dostupné informace.

Příloha 12 Vážené průměrné sazby v členských státech v letech 2016 až 2020, v %

Členský stát	2016	2017	2018	2019	2020
Belgie	16,1119	16,0177	15,9033	16,0603	15,9622
Bulharsko	19,7258	19,7290	19,7185	19,7149	19,5845
Česko	18,9045	18,8680	18,8187	18,7778	18,4913
Dánsko	25,0000	25,0000	25,0000	25,0000	25,0000
Německo	16,7396	16,7185	16,7355	16,7636	15,4041
Estonsko	19,2187	19,2257	19,1851	19,1873	19,1596
Irsko	16,2875	16,3228	16,5002	16,5307	16,3979
Řecko	20,3585	20,6506	20,6097	19,9687	18,4146
Španělsko	14,5883	14,4696	14,3250	14,6177	14,5594
Francie	15,3663	15,2702	15,2840	15,4303	15,379
Chorvatsko	22,0014	21,4101	21,5697	20,3610	21,0095
Itálie	15,5720	15,4768	15,4872	15,5858	15,5942
Kypr	13,6041	13,2560	12,5966	12,7172	13,5437
Lotyšsko	19,7217	19,8917	19,6934	19,7677	19,7213
Litva	19,7924	20,0566	19,8387	19,8857	19,8848
Lucembursko	13,0210	12,8644	13,4055	13,2147	12,931
Maďarsko	24,3450	23,8176	22,9542	23,1810	22,8911
Malta	13,5716	13,6878	13,5302	13,5795	13,3496
Nizozemsko	16,4194	16,4882	16,1383	16,9233	17,0848
Rakousko	16,6805	16,6223	16,8065	16,6780	15,892
Polsko	17,0229	16,9906	16,9136	17,0331	17,1593
Portugalsko	17,7076	17,0838	17,0488	16,8203	16,942
Rumunsko	18,6242	16,9892	16,7183	16,8408	16,4777
Slovinsko	17,4687	17,4037	17,2777	17,3087	17,2753
Slovensko	19,1907	19,2161	19,1329	18,9486	18,7725
Finsko	20,6655	20,6719	20,6995	20,6476	20,6691
Švédsko	21,1007	21,1800	21,2425	21,2911	21,2327

Zdroj: výkazy členských států k DPH za rozpočtové roky 2016–2020.

Příloha 13 Zjednodušená vážená průměrná sazba z roku 2020 ve srovnání se skutečnou váženou průměrnou sazbou z roku 2020

Abychom uvedli příklad a ověřili přesnost zjednodušené vážené průměrné sazby, jsou v této příloze uvedeny výpočty zjednodušené vážené průměrné sazby z roku 2020, přičemž jako základ je použita vážená průměrná sazba z roku 2019.

$$S\text{-}WAR_{2020} = WAR_{2019} \times \frac{HH\text{-}WAR_{2020}}{HH\text{-}WAR_{2019}}$$

Za účelem ověření přesnosti odhadu je v tabulce uvedeno srovnání se skutečnou váženou průměrnou sazbou z roku 2020, kterou členské státy vykázaly ve svých finančních výkazech a kterou ověřila Komise. U většiny zemí se zjednodušená vážená průměrná sazba téměř shoduje se skutečnou váženou průměrnou sazbou, přičemž rozdíl mezi nimi činí méně než 0,2 procentního bodu. Při vážení základem DPH dané země se zjednodušená vážená průměrná sazba liší od skutečné vážené průměrné sazby pro rok 2020 v průměru pouze o 0,10 procentního bodu.

Pokud by se místo úplného výpočtu vážené průměrné sazby použila tato zjednodušená metoda, byl by finanční dopad minimální. Celkové příspěvky členských států by se v roce 2020 snížily pouze o 14,9 milionu EUR. U většiny členských států by byly příspěvky nižší nebo by mechanismem omezení nebyly ovlivněny.

Členský stát	**Zjednodušená vážená průměrná sazba pro rok 2020**	**Skutečná vážená průměrná sazba pro rok 2020**	**Rozdíl** (v procentních bodech)	**Dopad používání zjednodušené vážené průměrné sazby na vlastní zdroje** (v milionech EUR)	**Relativní dopad na vlastní zdroje**
Belgie	16,08 %	15,96 %	0,12 %	3,8	0,7 %
Bulharsko	19,70 %	19,58 %	0,12 %	0,0	0,0 %
Česko	18,54 %	18,49 %	0,05 %	0,7	0,3 %
Dánsko	25,00 %	25,00 %	0,00 %	0,0	0,0 %
Německo*	*16,66 %*	*15,40 %*	*1,25 %*	*321,9*	*7,5 %*
Estonsko	19,19 %	19,16 %	0,03 %	0,1	0,1 %
Irsko	16,49 %	16,40 %	0,09 %	1,3	0,5 %
Řecko	17,09 %	18,41 %	–1,32 %	–16,0	–7,7 %
Španělsko	14,59 %	14,56 %	0,03 %	3,1	0,2 %
Francie	15,42 %	15,38 %	0,05 %	9,2	0,3 %
Chorvatsko	19,48 %	21,01 %	-1,53 %	0,0	0,0 %
Itálie	15,58 %	15,59 %	–0,01 %	–1,2	–0,1 %
Kypr	12,72 %	13,54 %	–0,82 %	0,0	0,0 %
Lotyšsko	19,79 %	19,72 %	0,06 %	0,1	0,3 %

Členský stát	Zjednodušená vážená průměrná sazba pro rok 2020	Skutečná vážená průměrná sazba pro rok 2020	Rozdíl (v procentních bodech)	Dopad používání zjednodušené vážené průměrné sazby na vlastní zdroje (v milionech EUR)	Relativní dopad na vlastní zdroje
Litva	19,91 %	19,88 %	0,02 %	0,1	0,1 %
Lucembursko	13,36 %	12,93 %	0,42 %	0,0	0,0 %
Maďarsko	22,73 %	22,89 %	–0,16 %	–1,2	–0,7 %
Malta	13,52 %	13,35 %	0,17 %	0,0	0,0 %
Nizozemsko	16,94 %	17,08 %	–0,15 %	–8,5	–0,9 %
Rakousko	16,66 %	15,89 %	0,77 %	24,1	4,7 %
Polsko	17,05 %	17,16 %	–0,11 %	-4,5	–0,6 %
Portugalsko	16,79 %	16,94 %	–0,15 %	0,0	0,0 %
Rumunsko	16,70 %	16,48 %	0,22 %	3,0	1,3 %
Slovinsko	17,31 %	17,28 %	0,03 %	0,1	0,2 %
Slovensko	18,62 %	18,77 %	–0,15 %	-0,9	–0,8 %
Finsko	20,66 %	20,67 %	–0,01 %	-0,1	0,0 %
Švédsko	21,29 %	21,23 %	0,06 %	1,7	0,3 %
Průměr v EU			0,25 %	2,9	
Vážený průměr za EU (podle základu DPH)			0,10 %		
Celkem				14,9	

Zdroje: výkazy členských států k DPH za rozpočtové roky 2019 a 2020, údaje o spotřebě EUROMOD (viz vysvětlení níže) nastavené na základě údajů Eurostatu o spotřebě domácností podle třímístné kategorie spotřeby COICOP (klasifikace individuální spotřeby podle účelu) za období 2017–2018, databáze daní v Evropě, sazby DPH podle pětimístné kategorie spotřeby COICOP za období 2019–2020. Vlastní výpočty.

*: Velký rozdíl mezi zjednodušenou váženou průměrnou sazbou a skutečnou váženou průměrnou sazbou v případě Německa lze vysvětlit snížením základních a snížených sazeb DPH v roce 2020, které se v údajích, z nichž zjednodušená vážená průměrná sazba vychází, neodráží. Německo je proto z průměrných a celkových hodnot vyloučeno.

Příloha 14 Rozdělení spotřeby podléhající DPH podle kategorií, 2020

	Spotřeba domácností	Vládní nákupy	Tvorba hrubého fixního kapitálu	Mezispotřeba
Belgie	61 %	4 %	16 %	18 %
Bulharsko	75 %	7 %	5 %	14 %
Česko	59 %	7 %	13 %	21 %
Dánsko	–	–	–	–
Německo	65 %	5 %	16 %	14 %
Estonsko	64 %	10 %	17 %	9 %
Irsko	66 %	7 %	16 %	12 %
Řecko	85 %	7 %	4 %	4 %
Španělsko	74 %	7 %	11 %	8 %
Francie	62 %	3 %	17 %	17 %
Chorvatsko	73 %	8 %	9 %	9 %
Itálie	72 %	7 %	12 %	9 %
Kypr	59 %	3 %	14 %	24 %
Lotyšsko	75 %	8 %	11 %	6 %
Litva	81 %	6 %	8 %	5 %
Lucembursko	56 %	3 %	6 %	7 %
Maďarsko	66 %	12 %	15 %	7 %
Malta	76 %	9 %	9 %	6 %
Nizozemsko	60 %	8 %	16 %	16 %
Rakousko	77 %	7 %	9 %	7 %
Polsko	73 %	7 %	9 %	11 %
Portugalsko	75 %	7 %	6 %	12 %
Rumunsko	43 %	5 %	14 %	38 %
Slovinsko	70 %	9 %	10 %	10 %
Slovensko	69 %	6 %	10 %	15 %
Finsko	62 %	18 %	9 %	11 %
Švédsko	58 %	12 %	18 %	13 %

Zdroje: výkazy členských států k DPH za rozpočtový rok 2020. Vlastní výpočty.

Příloha 15 Podrobné vysvětlení výpočtu vážené průměrné sazby pro domácnosti (HH-WAR)

V této příloze je podrobně vysvětlena vážená průměrná sazba pro spotřebu domácností označovaná jako vážená průměrná sazba pro domácnosti. Je hlavní složkou při výpočtu zjednodušené vážené průměrné sazby, tj. zjednodušená vážená průměrná sazba se vypočítá použitím míry růstu vážené průměrné sazby pro domácnosti na (skutečnou) váženou průměrnou sazbu referenčního roku. Tuto váženou průměrnou sazbu pro domácnosti vypočítalo Společné výzkumné středisko (JRC) v Seville.

Podkladové údaje o výdajích na spotřebu jsou odvozeny z modelu EUROMOD, [32] který pracuje s mikrodaty ze statistiky EU v oblasti příjmů a životních podmínek (EU-SILC) a z šetření rodinných účtů (vlny v roce 2019 a 2015 pro většinu zemí). Tyto výsledky lze nastavit tak, aby odrážely údaje z národního účtu dostupné z Eurostatu označované jako „výdaje na konečnou spotřebu domácností podle účelu spotřeby (třímístná COICOP)". Pro výpočet vážené průměrné sazby v roce n použijí členské státy údaje o spotřebě z roku n-2. To znamená, že pro nastavení údajů o spotřebě byly použity údaje o spotřebě z národních účtů za rok n-2.

Odhad vážené průměrné sazby vyžaduje také sazby DPH pro jednotlivé kategorie spotřeby získané z databáze daní v Evropě a ověřené podle vnitrostátních právních předpisů. Ke každé pětimístné kategorii COICOP (přibližně 200 kategorií u většiny zemí) je ručně přiřazena jedna sazba DPH. Pokud se použije více sazeb (například proto, že v rámci souboru pětimístných kategorií existují různé produkty nebo se sazby v průběhu roku liší), použije se nejčastější sazba[33].

Kategorie spotřeby osvobozené od daně, které nepřispívají k základu DPH, jsou určeny na základě dokumentu „Sazby DPH uplatňované v členských státech Evropské unie" od GŘ TAXUD pro rok 2019 a směrnice o DPH 2006/112. Předpokládá se, že osvobození od daně zůstane v průběhu let konstantní.

Vážená průměrná sazba pro domácnosti v každém členském státě se pak odhaduje jako implicitní sazba, kterou lze získat tak, že se vydělí povinnosti k DPH výdaji soukromých domácností na spotřebu:

$$HH\text{-}WAR = \frac{VAT^{NA}}{\left(EXP^{NA} - VAT^{NA}\right)}$$

přičemž *HH-WAR* je vážená průměrná sazba pro domácnosti pro daný členský stát a rok VAT^{NA} a EXP^{NA} jsou celkové povinnosti k DPH a celkové výdaje na spotřebu, resp. veškeré výdaje na spotřebu, které nejsou osvobozeny od DPH. Zahrnuty jsou kategorie spotřeby s nulovými sazbami. NA udává, že VAT a EXP byly nastaveny podle národních účtů.

[32] EUROMOD je model mikrosimulace daňových výhod pro EU, který výzkumným pracovníkům a politickým analytikům umožňuje srovnatelně vypočítat dopady daní a dávek na příjmy domácností a pracovní motivaci pro obyvatele jednotlivých zemí a pro EU jako celek. Zde uvedené výsledky vycházejí z verze i6.120 modelu EUROMOD. Původně jej udržoval, rozvíjel a spravoval Institut pro sociální a ekonomický výzkum (ISER), od roku 2021 jej udržuje, rozvíjí a spravuje JRC ve spolupráci s Eurostatem a národními týmy ze zemí EU. Jsme zavázáni mnoha lidem, kteří se podíleli na vývoji modelu EUROMOD. Za výsledky a jejich interpretaci odpovídá autor. Více informací: https://euromod-web.jrc.ec.europa.eu/.

[33] Sazby pro rok 2024 byly přezkoumány odborníky z jednotlivých členských států. V době výpočtu (červenec 2024) však byly ještě prozatímní, a proto podléhají kontrolám, revizím a úpravám až do příští stabilní verze modelu EUROMOD, jež se objeví na začátku roku 2025.

Příloha 16 Zjednodušené vážené průměrné sazby v období 2021–2024 s použitím referenčního roku 2019

Členský stát	2021	2022	2023	2024
Belgie	16,04 %	15,81 %	15,18 %	14,97 %
Bulharsko	18,98 %	19,32 %	18,69 %	18,54 %
Česko	17,62 %	17,97 %	17,93 %	17,55 %
Dánsko	25,00 %	25,00 %	25,00 %	25,00 %
Německo	15,76 %	15,82 %	15,85 %	16,24 %
Estonsko	19,18 %	19,17 %	19,13 %	19,88 %
Irsko	15,07 %	15,67 %	15,19 %	16,11 %
Řecko	17,12 %	17,46 %	17,41 %	17,33 %
Španělsko	14,24 %	14,09 %	13,63 %	14,46 %
Francie	15,40 %	15,39 %	15,56 %	15,98 %
Chorvatsko	19,45 %	18,06 %	18,17 %	18,27 %
Itálie	15,53 %	15,03 %	15,06 %	14,62 %
Kypr	12,66 %	12,95 %	12,76 %	11,91 %
Lotyšsko	19,80 %	19,71 %	19,81 %	19,92 %
Litva	19,84 %	19,47 %	19,38 %	19,92 %
Lucembursko	13,34 %	13,46 %	13,03 %	13,66 %
Maďarsko	22,63 %	23,30 %	23,03 %	22,50 %
Malta	13,50 %	14,31 %	13,84 %	14,05 %
Nizozemsko	16,86 %	17,19 %	17,31 %	16,96 %
Rakousko	15,40 %	16,84 %	17,11 %	16,52 %
Polsko	16,97 %	12,99 %	15,47 %	17,52 %
Portugalsko	16,53 %	16,62 %	16,25 %	16,31 %
Rumunsko	16,73 %	16,67 %	16,99 %	16,84 %
Slovinsko	17,27 %	17,23 %	17,52 %	17,59 %
Slovensko	18,63 %	18,54 %	17,87 %	17,38 %
Finsko	20,66 %	20,66 %	20,78 %	20,30 %
Švédsko	21,29 %	21,53 %	21,78 %	21,53 %
Zjednodušený průměr	17,46 %	17,42 %	17,40 %	17,48 %
Průměr vážený základem DPH	16,34 %	16,14 %	16,23 %	16,45 %

Zdroj: výpočty Evropské komise.